

BEBYGGELSE I HOFORS – EN BYGGNADSINVENTERING

Byggnadsinventering

Hofors kommun
Gästrikland
2005–2006

*Johannes Kruusi
Ulrika Olsson*

Hofors Kommun

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG

Länsmuseet Gävleborgs rapportserie

Rapportserien innefattar rapporter inom länsmuseets verksamhetsområden arkeologi, bebyggelsehistoria, byggnadsvård, kulturmiljövård, etnologi, konst- och kulturhistoria.

Rapporter, böcker och mycket annat kan Du köpa i länsmuseets butik, beställa på tfn 026-65 56 35 eller e-post butiken@xlm.se

Länsmuseet Gävleborg
Box 746, 801 28 Gävle
Telefon 026-65 56 00
Fax 026-65 56 29
butiken@xlm.se
www.lansmuseetgavleborg.se

BEBYGGELSE I HOFORS – EN BYGGNADSINVENTERING

Byggnadsinventering

Hofors kommun
Gästrikland
2005–2006

Rapport 2007:06
Johannes Kruusi
Ulrika Olsson

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG

Utgivning och distribution:
Länsmuseet Gävleborg
Box 746, 801 28 Gävle
Telefon 026-65 56 00
Fax 026-65 56 29
Hemsida www.lansmuseetgavleborg.se

© Länsmuseet Gävleborg 2007

Reviderad: April 2008

Omslagsbild: Eriksgatan 11, Kvarteret Lyktan, Hofors 5:41

Allmänt kartmaterial från Lantmäteriverket. Medgivande 96.0419

ISSN 0281-3181

Print: Länsmuseet Gävleborg

INNEHÅLL

Förord.....	5
Målsättning och metod.....	5
Avgränsningar	5
Mer att läsa.....	6
Inventeringsområdet	6
Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen och bevarandeområdena	7
Bevarandeområde A.....	7
Bevarandeområde B	7
Bevarandeområde C	7
Bebyggelse utanför bevarandeområdena.....	7
Riktlinjer vid framtida förändringar och underhåll.....	8
Kommunens ansvar	8
Husägarens ansvar	8
Traditionella material och metoder.....	8
Antikvarisk rådgivning.....	9
Bevarandeområde A. Det äldsta Hofors med Hofors bruks byggnader.....	11
Bevarandeområde B. SKF:s arbetar- och tjänstebostadsområde	65
Bevarandeområde C. Egnahemmens Hofors	109
Övriga byggnader i Hofors tätort.....	137
Byggnader utanför Hofors tätort.....	149
 Bilaga 1. Bebyggelseutvecklingen i Hofors	159
Bilaga 2. Plan- och bygglagen	165

Bild 1. Hofors kommun med inventeringsområdena markerade. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Uppe till höger översiktskarta över Gävleborgs län.

FÖRORD

Länsmuseet Gävleborg fick under våren 2005 i uppdrag från Hofors kommun att uppdatera en byggnadsinventering som utfördes av länsmuseet åren 1990–1991 och som redovisades i form av en rapport: *Byggnadsinventering för bevarandeprogram, rapport 1991:12*. Uppdateringen omfattade samma område som 1990–91 och de byggnader som då bedömdes som kulturhistoriskt värdefulla och som presenterades i rapporten.

Inventeringsarbetet och det mesta av fotograferingen utfördes under juni 2005 av byggnadsantikvarie Ulrika Olsson. Kompletteringsarbeten har gjorts under 2006 av byggnadsantikvarie Johannes Kruusi. I början av 2007 sammanställdes rapporten.

Tanken var att i det nya arbetet även inventera den omkringliggande miljön; planterade gaturum samt trädgårdar, för att på så sätt lyfta fram Hofors som trädgårdsstad. En trädgårdskonsult anlätades för att utföra den delen av uppdraget. Trädgårdsinventeringen kom dessvärre aldrig till stånd.

MÅLSÄTTNING OCH METOD

De byggnader som ingick i inventeringen besöktes på plats och fotograferades. Därefter gjordes en ny bedömning av varje byggnads kulturhistoriska värde. Genom ovarsamma åtgärder hade en del av byggnaderna förvanskats till den grad att det kulturhistoriska värdet i stort sett försvunnit. Dessa byggnader har plockats bort från rapporten. En byggnad som inte fanns med i förra rapporten, men som nu bedömdes ha höga kulturhistoriska värden, har i sin tur tillkommit.

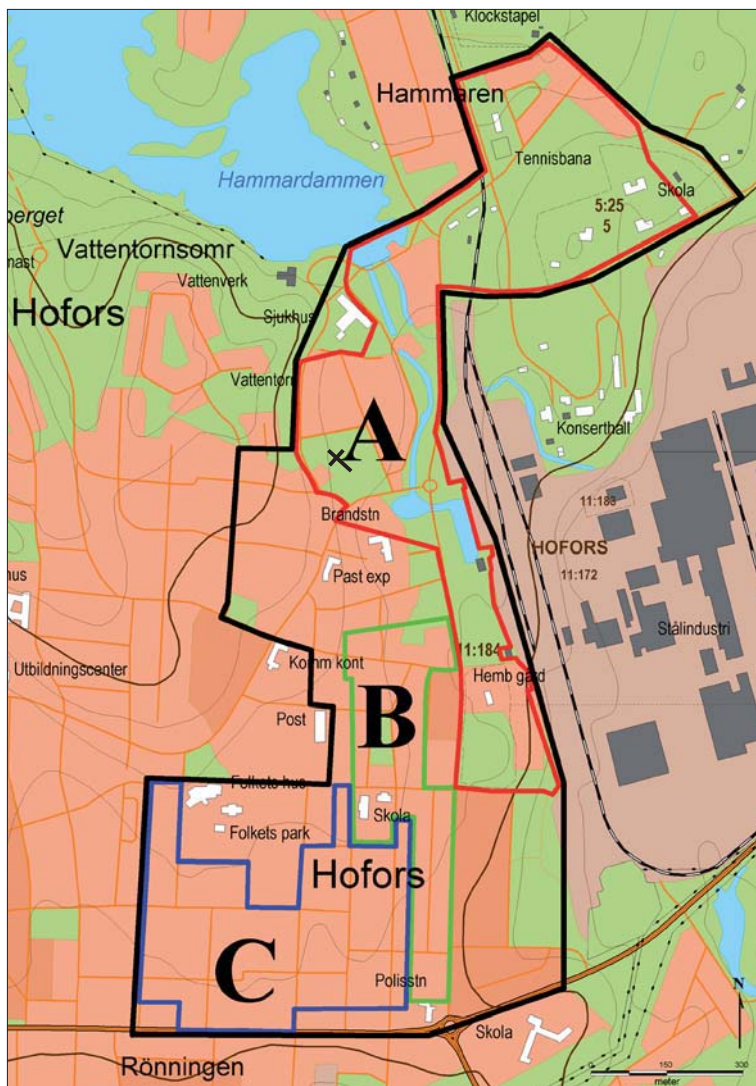
Då den planerade trädgårdsinventeringen inte kom till stånd valde vi i stället att lägga en stor vikt på att göra rapporten så tydlig och användarvänlig som möjligt. Byggnaderna redovisas därför både med text och med bild. Textsidan innehåller först en kort beskrivning av byggnaden och en tabell som redovisar de olika byggnadsdelarnas värden. Därefter ges råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär. På bildsidan redovisas byggnadens karaktärskapande arkitekturelement med hjälp av markeringar som har en direkt koppling till tabellen på textsidan.

Vid några av fastigheterna finns kulturhistoriskt värdefulla uthus som har en stor del i helhetsupplevelsen. Av utrymmesskäl redovisas uthusen endast med löpande text på textsidan, inte i tabellen.

AVGRÄNSNINGAR

I Hofors centralort, inom det inventerade området, finns en mängd kulturhistoriskt värdefulla byggnader som fortfarande är mycket välbevarade men som inte har rymts inom detta arbete. Utanför inventeringsområdet finns det dessutom många värdefulla byggnader och bebyggelseområden, främst inom själva bruksområdet eller i anslutning till det. Därför är det viktigt att den föreliggande inventeringen kompletteras dels med en inventering av samtliga byggnader i Hofors centralort, dels med en inventering av bruksbyggnaderna.

Då 1991 års inventeringsrapport innehåller en beskrivning över Hofors byggnadshistoria ingick det inte i detta uppdrag att skriva en ny historik över bebyggelseutvecklingen i Hofors. För att läsaren lätt ska kunna hämta kunskap om Hofors intressanta bebyggelsehistoria har vi valt att bifoga detta avsnitt från 1991 års rapport som bilaga i slutet av rapporten, med vissa redigeringar för att den ska följa denna rapports områdesindelning. Observera att historiken beskriver läget år 1991. Sedan dess har några byggnader i Hofors rivits, andra har byggts om och några nya har tillkommit.

Karta över centrala Hofors med inventeringsområdet markerat med svart, de tre bevarandeområdena markerade med bokstäver. Ur digitala fastighetskartan.

MER ATT LÄSA

För den som vill få en överblick över Hofors trädgårdshistoria vill vi hänvisa till en översiktlig inventering som Hofors kommun gjorde i början av 2000-talet. Inventeringen finns tillgänglig på kommunens hemsida med adressen <http://www.hofors.se/tradgardar/arbtjabost.htm>

INVENTERINGSOMRÅDET

De inventerade fastigheterna ryms inom samma område som inventerades år 1991. Området sträcker sig från Faluvägen i söder till begravningsplatsen i norr och gränsar till bruksområdet i öster. Den västra gränsen som är mer oregelbunden sträcker sig ungefär från Faluvägen/Vintergatan förbi Folkets Hus och Hofors centrumkvarter till Hofors kyrka, vidare till Hamnardammen och längs järnvägen slutligen till begravningsplatsen.

Fyra fastigheter utanför detta område har också inventerats. Wirenska gården i Bergsvisbo och Bergskvarn i Torsåker ingick i den förra inventeringen, medan Böle Handelsträdgård med intilliggande lada, i Böle, har tagits med efter önskemål från kommunen.

DEN KULTURHISTORISKT VÄRDEFULLA BEBYGGELSEN OCH BEVARANDEOMRÅDENA

Samtliga byggnader som redovisas i denna rapport har bedömts vara särskilt värdefulla ur kulturhistorisk synpunkt, enligt 3 kap 12 § i plan- och bygglagen (läs mer om PBL 3:12 i bilaga 2). I centrala Hofors finns dessutom tre så enhetliga och kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer att de i sin helhet utgör särskilda bevarandeområden där PBL 3:12 ska gälla. Avgränsningen av bevarandeområdena har gjorts utifrån bebyggelsens historiska bakgrund, ålder, karaktär och struktur.

Bevarandeområde A

Område **A** är beläget nordost om Hofors kyrka och öster om Hammardammen/järnvägen och karaktäriseras av den äldsta bevarade bebyggelsen i Hofors centralort. Då Hofors ursprungligen var ett patriarkalt brukssamhälle har många av byggnaderna i detta område haft koppling till bruket, dels för att rymma olika industriverksamheter, dels för att bereda bostäder till brukets arbetare och tjänstemän. Några av byggnaderna har uppförts i början av 1900-talet för att nyttjas för olika sociala ändamål som förlossningsklinik, ålderdomshem, apotek o s v. Hofors första skolområde, omkring Kyrkskolan, ligger även inom bevarandeområde A. I sydost ligger Hofors kyrka som uppfördes i början av 1960-talet, medan begravningsplatsen från 1908 gränsar till områdets norra del. Utöver bebyggelsen bidrar Hammardammen, Hoån och kanalen som grävdes på 1870-talet till att ge detta område en egen karaktär.

Bevarandeområde B

Område **B**, öster om Hofors centrumkvarter, utgörs till största del av de arbetar- och tjänstebostäder som stockholmsarkitekten Cyrillus Johansson ritade för Hofors bruks dåvarande ägare, SKF och som uppfördes omkring 1920. Här finns även Högtomtaskolan från 1930, några arbetarbostäder från 1910-talet och Hofors första prefabricerade hyreshus, ritade av Sten Dahmén och uppförda 1952. Genom små trädgårdar, trädplanteringar och grönytor har området getts en parkliknande karaktär trots att husen står relativt tätt. Området har en enhetlig karaktär och ur arkitektur- och byggnadshistorisk synpunkt ett mycket högt värde.

Bevarandeområde C

Område **C** är beläget söder om den moderna centrumbebyggelsen och utgörs till största del av den egnahemsbebyggelse som uppfördes med början på 1920-talet. Området som kallas för Nedre Hofors karaktäriseras av stora tomter med väl-skötta trädgårdar och till stora delar bevarad bebyggelsestruktur. Bebyggelsestrukturen har dock ändrats längst upp i norr, kring Folkets hus och i söder längs Faluvägen.

Bebyggelse utanför bevarandeområdena

Det finns ett antal kulturhistoriskt värdefulla byggnader även utanför de tre bevarandeområdena, i Hofors gamla centrumområde kring Kapellgatan/Hantverkargatan/Staketgatan. Under 1900-talet har Hofors centrum successivt förskjutits söderut och i och med detta har det gamla centrumområdet helt ändrat karaktär. På grund av förändringarna har det inte varit motiverat att denna del av Hofors skulle utgöra ett särskilt bevarandeområde.

De fyra kulturhistoriskt värdefulla fastigheterna utanför Hofors tätort: Wirenska gården i Bergvisbo, Böle Handelsträdgård med intilliggande lada och Bergskvarn i Torsåker utgör var för sig ett eget bevarandeområde.

RIKTLINJER VID FRAMTIDA FÖRÄNDRINGAR OCH UNDERHÅLL

Kommunens ansvar

För att de kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna inte ska förvanskas är det viktigt att kommunen i sin hantering av bygglovsärenden följer de råd och riktlinjer som anges i rapporten. Som hjälp vid detta rekommenderar vi att kommunen tar fram detaljplaner eller områdesbestämmelser för de olika bevarandeyrådena, med relevanta skydds- och varsamhetsbestämmelser eller krav med förhöjd bygglovplikt. Kommunen bör även vara restriktiv mot ny bebyggelse inom bevarandeyrådena. För eventuell ny bebyggelse måste strikta anpassningsregler gälla.

Husägarens ansvar

Som ägare av en kulturhistoriskt värdefull byggnad har man ett ansvar att inte förvanska sitt hus. Därför är det viktigt att alla ombyggnader och tillbyggnader görs med utgångspunkt från byggnadens karaktär och dess speciella förutsättningar. Det är också viktigt att, som vid underhåll, alla nya tillägg ska utformas med rätt sorts material och dessutom med höga krav på gestaltning. Olika hus kräver olika typer av anpassningar. En takkupa på ett kubformat funkishus med ett tunt, flackt tak är t ex helt förödande för byggnadens karaktär, medan samma förändring i vissa fall kan vara acceptabel på en byggnad med ett stort, brutet tak.

Även om man inte river eller bygger om sitt hus helt och hållet uppstår ofta nya behov i samband med ägarbyte eller när familjeförhållandena förändras. Idag är det vanligt att man anlägger altaner eller uteplatser i direkt anslutning till bostadshuset. Även sådana, relativt enkla och reversibla tillägg, bör anpassas till byggnadens karaktär, både när det gäller storlek, utformning och placering.

Även invändigt är det viktigt att tänka till före för att inte i onödan ändra byggnadens karaktär eller i värsta fall skada byggnaden. Ta till exempel inte bort väggar för att få en modern, öppen planlösning. Att återställa huset blir dyrt om trenden vänder efter några år. Själva borttagandet av väggarna kan dessutom påverka husets stabilitet, även om väggarna i sig inte skulle vara bärande. När det gäller köksinredningar är de platsbyggda fram till 1960-talet. Detta innebär att man har utgått ifrån just det kökets förutsättningar när köken har planerats och därför är de ofta mycket välfungerande. Det är svårt att nå samma resultat om den äldre köksinredningen rivs ner och ersätts med standardiserad köksinredning.

Traditionella material och metoder

De råd och riktlinjer som finns i rapporten anger att vissa byggnader ska underhållas med traditionella material och metoder. Vad menar vi med det?

Genom att underhålla sitt hus med de material som det byggdes med från början och med de metoder som då användes, förvissas man sig om att bibehålla så mycket av husets kulturhistoriska värde som möjligt. Det kan dessutom vara vanskligt att blanda in främmande material i en äldre byggnad, både av konstruktions- och klimatmässiga skäl. Att blanda olika starka material kan ge risk för sprickbildning. För täta material på fel ställe kan i sin tur innebära risk för fukt och mögel. Vad som är traditionella material och metoder skiftar förstås beroende på vilken ålder huset har. En byggmetod som passar för ett hus uppfört under 1870-talet är inte alltid lämpligt för en byggnad från 1930-talet.

Med traditionella material och metoder menar vi för det mesta att byggnaden bör underhållas med lika material som det ursprungliga utförandet. En fasad som har varit putsad med en kalkputs ska inte lagas eller ersättas med en cementhaltig

puts. Likaså är det viktigt att strukturen på den putsade ytan bibehålls. En tidigare slätputsad fasad får t.ex. vid restaurering ett helt nytt uttryck om den spritputsas. En hyvlad panel ska lagas med hyvlat virke och inte sågat och en locklistpanel ska ersättas med en locklistpanel och inte en lockpanel.

Vi menar också att hyvlade delar och fönster ska målas med linoljefärg och att sågat virke målas med slamfärg eller tjära. Där taket är täckt med lertegel ska teglet kompletteras eller bytas ut till nytt tegel istället för att taket beläggs med betongpannor, tegelimiterande plåt eller korrugerad plåt. Likaså får ett tak som har varit belagt med falsad plåt ett helt annat uttryck om den plåten byts mot korrugerad plåt. Trots att materialet är det samma som tidigare är formen förändrad och byggnadens karaktär förvanskad och därigenom minskar husets kulturhistoriska värde.

I vissa fall kan man fortsätta att underhålla en byggnad med lika material som befintligt, även om dessa inte är ursprungliga. En förutsättning för detta är att materialet garanterat inte kan skada byggnaden.

Fasaddetaljer som t.ex. en typ av listverk har ofta valts ut medvetet för att ge byggnaden en viss karaktär. Förgrovning och förenkling av dessa i samband med en renovering kan påverka byggnadens karaktär mycket påtagligt och därigenom minska det kulturhistoriska värdet. Detsamma gäller fönster. Förändrade proportioner, dimensioner, material och form vid ett fönsterbyte påverkar ofta uttrycket på hela byggnaden.

Inom byggnadsvården pratar vi ofta om att ”lappa och laga” så långt det är möjligt. Resonemanget är rimligt ur flera synvinklar: ekonomiska, miljömässiga och kulturhistoriska. En viktig aspekt är också att äldre material för det mesta är möjliga att underhålla, vilket inte alltid är fallet med nyare material. ”Underhållsfritt” kan i själva verket innebära att materialet faktiskt inte går att underhålla, utan att det måste bytas ut då det är uttjänt.

En tumregel bör också vara att i god tid innan man påbörjar en renovering eller ett underhållsarbete, söka information om huset och de metoder och material som användes då huset uppfördes.

Antikvarisk rådgivning

Länsmuseet ställer gärna upp med rådgivning inför underhåll eller eventuella förändringar av de redovisade fastigheterna. Museet kan även bidra med namn på hantverkare och företag med erfarenhet av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse då det blir dags att planera arbetena. För att undvika att kulturhistoriska värden går förlorade är det viktigt att kontakten tas på ett tidigt stadium.

Utdrag ur Lantmäteriets tätortskarta.

BEVARANDEOMRÅDE A

Det äldsta Hofors med Hofors bruks byggnader

A1	Kvarteret Åsen, Hofors 11:107	Kyrkogårdsvägen 5
A2	Kvarteret Herden, Hofors 11:169	Bruksvägen 14, Brukshotellet
A3	Kvarteret Hammaren, Hofors 11:169	Bruksvägen 10–12
A4	Kvarteret Hammaren, Hofors 11:169	Bruksvägen 8, bostadshus, uthus och källare
A5	Kvarteret Katedern, Hofors 5:25	Värnaskolan, 1906-års skola
A6	Kvarteret Katedern, Hofors 5:25	Värnaskolan, 1913-års skola
A7	Kvarteret Katedern, Hofors 5:25	Värnavägen 5, lärarbostad
A8	Kvarteret Katedern, Hofors 5:25	Kyrkskolan
A9	Kvarteret Stranden, Hofors 11:169	Kerstin Hesselgrensväg 2
A10	Kvarteret Hälsan, Hofors 11:179	Bruksvägen 3
A11	Kvarteret Hälsan, Hofors 11:106	Kanalgatan 2
A12	Kvarteret Hälsan, Hofors 11:54	Kornskruven
A13	Kvarteret Hälsan, Hofors 11:180	Hantverkargatan 2, mejeribyggnaden
A14	Kvarteret Hälsan, Hofors 11:180	Hantverkargatan 2, likboden
A15	Kvarteret Dalen, Hofors 11:194	Källgatan 9
A16	Kvarteret Dalen, Hofors 11:196	Källgatan 7, Skogtomta
A17	Kvarteret Grönbo, Hofors 13:180	Kanalgatan
A18	Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:75	Kanalgatan 11
A19	Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:63	Källgatan 8
A20	Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:166	Kanalgatan 9
A21	Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:164	Kanalgatan 7
A22	Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:161	Källgatan 6
A23	Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:163	Kanalgatan 5
A24	Kvarteret Lugnet, Hofors 11:55	Hofors kyrka
A25	Kvarteret Dammen, Hofors 13:172	Hantverkargatan 1 och 3
A26	Kvarteret Backen, Hofors 11:184	Storgatan 13 och 15

Kyrkogårdsvägen 5. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A1 Kvarteret Åsen, Hofors 11:107

Kyrkogårdsvägen 5

Byggnaden uppfördes år 1920 som tjänstebostad i tydlig klassicistisk stil. Fasaderna är symmetriskt uppbyggda och klädda med stående locklistpanel. Knutfodren är släta och breda och avslutas upptill med profilerade överstycken. Några fönster är under åren utbytta men flera är bevarade. Centralt på byggnadens norra sida finns en förstukvist som flankeras av två runda tidstypiska fönster. Byggnaden är en bra representant för 20-talsklassicismen i Hofors, de gjorda förändringarna har dock påverkat det kulturhistoriska värdet negativt.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå putsad grund.	
2	Stomme/ Fasad	Gulmålad locklistpanel med vita snickerier. Breda knutfoder och profilerad takfot.	Tidstypiskt material, färgsättning och formspråk.
3	Tak	Brutet tak med valmade gavelspetsar, centralt placerad takkupa. Betongtegel. Två oputsade skorstenar av tegel.	Tidstypisk form, dock senare takmaterial. Skorstenarna tidstypiska.
4	Portar/ Öppningar	Vita, glasade.	Bytta i sen tid.
5	Fönster	Spröjsade, sexdelade samt tvåluftsfönster från senare tid. Runda fönster vid entrén. Ospröjsat tvåluftsfönster i takkupan.	Tidstypisk form, bortsett från fönstret i takkupan.
6	Övrigt	Centralt placerad förstukvist med gavelparti. På den östra gaveln finns en utbyggnad med en sekundär ingång.	Förstukvisten är tidstypisk. Utbyggnaden påverkar negativt symmetrin i fasaderna, men följer i övrigt byggnadens formspråk.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturarkitekturelementen som fasader i sin helhet, de ursprungliga fönstren, färgsättning och takform ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket får inte brytas upp med ytterligare takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Brukshotellet. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A2 Kvarteret Herden, Hofors 11:169

Bruksvägen 14, Brukshotellet

Brukshotellet uppfördes år 1917 efter ritningar av Cyrillus Johansson. Formspråket följer de klassicistiska idealen med en symmetriskt uppbyggd fasad. De spritputsade, blekgula partierna indelas med slätputsade lisener. Den centralt belägna entrén förstärker byggnadens arkitektoniska värden genom en fint arbetad stentrappa och mörkmålad träport som inramas av en naturstensomfattning. Byggnadens säteritak är belagt med lertegel. Fönstren i bottenvåningen har tidigare varit försedda med fönsterluckor. På vardera gaveln finns utbyggnader med ovanliggande balkonger. Balkongräckena är smäckert utförda i svart smide.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Putsad grund, grå.	
2	Stomme/ Fasad	Blek gulbeige spritputs med vita släta listdetaljer, profilerad putsad takfot.	Tidstypiska material, färgsättning och formspråk.
3	Tak	Säteritak, täckt med lertegel. På taket två plåtinklädda skorstenar. Taket över dörren täcks av falsad kopparplåt.	Bortsett från skorstenarna, tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Mot väster en mörkmålad träport med fönsterparti.	Tidstypisk originalport av hög kvalitet.
5	Fönster	Smäckra, spröjsade, åttadelade i bv, sexdelade i öv. och fyrdelade i takkuporna. Panoramafönster i utbyggnaden mot söder. Bruna bågar.	De ursprungliga är tidstypiska till såväl form som färg.
6	Övrigt	Huggen stentrappa vid entrén, klassicistiskt entréparti med tympanonfält. Gavelutbyggnader i en våning med takaltan, försedda med smäckra räcken.	Entrépartiet en viktig del av det klassicistiska formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, ursprungliga fönster, port och entréparti, färgsättning och takets form och material ska behållas och underhållas varsamt och med traditionella material och metoder.

Bruksvägen 10. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Bruksvägen 12. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A3 Kvarteret Hammaren, Hofors 11:169

Bruksvägen 10–12

Bruksvägen 10 tillsammans med arbetarbostaden på Bruksvägen 8 kan vara Hofors äldsta bostadshus. Enligt kartan över Hofors bruk från 1794 låg nämligen en rad med bruksbyggnader på denna plats, men om just detta hus härrör från denna tid är inte klarlagt. Säkert är däremot att byggnaden i dess nuvarande form fanns år 1878. Under årens lopp har den genomgått ett antal moderniseringar, men karaktären är fortfarande enkel och sluten med få fönsteröppningar och dörrar. Bostadshuset ligger i ett område med flera byggnader som har liknande karaktär.

Bruksvägen 12 är ett mindre bostadshus som är uppfört vid 1800-talets slut. Den står öster om arbetarbostaden, på andra sidan järnvägen. Även denna byggnad har en enkel och sluten karaktär.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Bruksvägen 10: Gjuten grå sockel. Bruksvägen 12: Slätputsad grå sockel. Slaggstenskällare under huset.	Slaggsten är ett lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Bruksvägen 10: Slaggstenstomme. Beigegul spritputs. Dekorativt utformade pilastrar och fris vid takfoten, vit slätputs. Bruksvägen 12: Sannolikt tegelstomme. Fasader med gul spritputs. Vit slätputs vid knutar och takfot.	Bruksvägen 10: Lokalt, traditionellt material. Bruksvägen 10–12: Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med enkupigt lertegel. Plåtinklädda skorstenar.	Tidstypisk form och material, förutom skorstenarna.
4	Portar/ Öppningar	Bruksvägen 10: Indraget portparti. Ljusbrun träport med överljus. Bruksvägen 12: Trädörr vid entrén på den norra sidan, port av liggande plank till källaren på den södra sidan.	Bruksvägen 10: Det indragna portpartiet förstärker byggnadens slutenhet. Bruksvägen 12: Entréporten är modern medan källarporten sannolikt är ursprunglig.
5	Fönster	Bruksvägen 10: Fyrdelade med kvadratisk form, vitmålade. Bruksvägen 12: Fyrdelade med kvadratisk form, vitmålade. Gavelfönstret är bytt under sen tid.	Tidstypiska. Gavelfönstret på Bruksvägen 12 har tidstypisk form, men sentida material.
6	Övrigt	Bruksvägen 10: Takfönster över entrén. Plåtinklädda takkupor mot söder, takfönster mot norr. Bruksvägen 12: Huset är beläget i suterräng. Nätt veranda med åttakantiga träpelare som bär upp sadeltaket. Takfönster över entrén.	Bruksvägen 10: Takfönstren sentida. Bruksvägen 12: Verandan är en del av det tidstypiska formspråket. Sentida takfönster.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- Behåll byggnadens enkla och avskalade formspråk med få fönster.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som spritputsade fasader, äldre fönster, färgsättning samt takets form och material ska behållas och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taken får inte brytas upp med ytterligare takkupor.
- Verandan på Bruksvägen 12 har stor del i karaktären och ska därför bevaras och underhållas varsamt och med traditionella material och metoder.

Bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A4 Kvarteret Hammaren, Hofors 11:169

Bruksvägen 8, bostadshus, uthus och källare

Denna arbetarbostad tillsammans med huset på Bruksvägen 10 kan vara Hofors äldsta bostadshus. Enligt kartan över Hofors bruk från 1794 låg nämligen en rad med bruksbyggnader på denna plats, men om just detta hus härrör från denna tid är inte klarlagt. Säkert är däremot att byggnaden i dess nuvarande form fanns år 1878. Under årens lopp har den genomgått ett antal moderniseringar, men karaktären är fortfarande enkel och sluten med få fönsteröppningar och dörrar. Bostadshuset ligger i ett område med flera byggnader som har liknande karaktär.

Uthuset till arbetarbostäderna låg ursprungligen på andra sidan Bruksvägen. Det nuvarande uthuset, sydost om byggnaden, har sannolikt uppförts i början av 1900-talet. Det har fasader av stående slät panel och svarta träportar. Mot söder finns en större dubbelpart. Sadeltaket är belagt med tvåkupigt lertegel. Norr om uthuset finns en delvis förfallen jordkällare med slaggstensmurar och tak belagt med jord och plåt.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Låg gjuten grund.	
2	Stomme/ Fasad	Slaggstensstomme. Beigevit spritputs. Slätputsade knutar och friser	Lokalt, traditionellt material. Tidstypisk formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med betongteggl. Oputsad tegelskorsten med utkragat krön.	Sentida takmaterial men tidstypisk skorsten.
4	Portar/ Öppningar	Dörrarna har en ljusbrun kulör och är spegelindelade med två liggande speglar överst och därunder två stående.	Sannolikt originalport, hög kvalitet.
5	Fönster	Nidelade, ljusbrun kulör.	Tidstypiska, smäckert utformade.
6	Övrigt	På det södra takfallet finns plåtinklädda takkupor. Mot norr takfönster. Enkla skärmtak över entréerna.	Sentida takfönster och skärmtak.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- Behåll byggnadens enkla och avskalade formspråk.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, dörrar, färgsättning och takets form ska behållas och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taken får inte brytas upp med takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.
- Uthuset har stor del i fastighetens miljöskapande värde och bör därför underhållas och bevaras med traditionella material och metoder.

1906-års skola. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A5 Kvarteret Katedern, Hofors 5:25

Värnaskolan, 1906-års skola

Byggnaden uppfördes 1906 i dåtidens modestil, jugend och har sedan dess använts som skola. Fasaderna är asymmetriskt uppbyggda, liksom takformen. Fönstren är småspröjsade och porten i ek är välarbetad. Takgesimsen är rikt profilerad och taket belagt med falsad plåt. Skolbyggnaden har arkitektoniska kvaliteter, autentisk karaktär och dessutom ett samhällshistoriskt värde. Byggnaderna bildar en helhetsmiljö tillsammans med de två andra skolbyggnaderna på tomten.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Hög putsad grund, grå.	
2	Stomme/ Fasad	Stomme av tegel. Asymmetriskt uppbyggd, slätputsad gulbrun fasad med ljusare listdetaljer. Blinderingar och arkadbågar över vissa fönster.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Brutet och valmat tak belagt med falsad brunmålad plåt. Plåtinklädda skorstenar.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Välarbetad ekport i huvudentrén.	Tidstypisk originalport av hög kvalitet.
5	Fönster	Stående rektangulära småspröjsade fönster, även fönster med mer kvadratisk form. Rostbrun kulör.	Sannolikt ursprungliga.
6	Övrigt	Årtalet 1906 putsat i fält över huvudentrén. Vacker granittrappa mot söder. Klocka mot öster.	Del av det tidstypiska formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, portar, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.

1913-års skola. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A6 Kvarteret Katedern, Hofors 5:25

Värnaskolan, 1913-års skola

Byggnaden uppfördes år 1913 i en kvardröjande jugendstil och har sedan dess använts som skola. Stommen är av tegel och fasaderna är slätputsade i gul kulör med ljusare listdetaljer. Fönstren har varierande form men är genomgående spröjsade. Takfoten är uppbruten mot söder där en fint utformad frontespis finns. Taket är brutet med valmade gavelspetsar och belagt med svartmålad falsad skivplåt. Skolbyggnaden har arkitektoniska kvaliteter och dessutom ett samhällshistoriskt värde. Bildar en helhetsmiljö tillsammans med de tre andra byggnaderna på tomten.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Huggen natursten.	Tidstypiskt traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Stomme av tegel. Ljusgul slätputs med ljusare listdetaljer, såsom lisener. Dekorativ puts i frontespiserna mot söder och norr.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Brutet och valmat, belagt med svart falsad skivplåt. Plåtinklädda skorstenar.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Träportar med glasparti.	Naturliga, traditionella material är typiskt för jugendarkitekturen. Ev. originalportar.
5	Fönster	Stående rektangulära fönster, spröjsade i övre delen, även mindre småspröjsade fönster. Brunröda.	Tidstypisk utformning, ev. originalfönster.
6	Övrigt	På den södra fasaden finns årtalet 1913 i gjutjärn. Klocka mot norr. Mot norr finns en stentrappa av tuktad natursten. Räckena är av sten med dekorativa klot som avslutning.	Del av det tidstypiska formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster och portar, färgsättning och takets form och material bör bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Naturstensgrunden får inte putsas över.
- Entrépartiets stentrappa ska bevaras.

Lärbostad. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A7 Kvarteret Katedern, Hofors 5:25

Värnavägen 5, lärarbostad

Byggnaden uppfördes kring år 1910 som lärarbostad. Idag innehåller den privatbostäder. Byggnadens fasader är klädda med liggande och stående gulmålad fasspontpanel, indelad med vitmålat listverk. Byggnaden har en symmetrisk uppbyggnad med två risaliter mot norr. Fönstren är utbytta under andra halvan av 1900-talet till hela bågar utan spröjs. Det relativt branta sadeltakets ursprungliga taktäckning av tvåkupigt tegel har under sen tid ersatts med falsad bandplåt i en röd kulör. De relativt stora förändringarna har påverkat byggnadens karaktär negativt. Den har dock ett samhällshistoriskt värde och ingår i en helhetsmiljö tillsammans med de tre andra byggnaderna på tomten.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå putsad grund.	
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande, gulmålad fasspontpanel. Vitmålat listverk.	Tidstypisk utformning.
3	Tak	Sadeltak, uppbrutet av risaliter. Belagt med falsad rödmålad bandplåt. Utskjutande öppen takfot med profilerade taktassar. Såväl oputsade som plåtinklädda skorstenar finns på taket.	Tidstypisk form.
4	Portar/ Öppningar	Smalribbiga träportar med glas.	Originalportarna utbytta under andra halvan av 1900-talet.
5	Fönster	Stående enlufts-fönster utan spröjs samt tvålufts-fönster. I risaliternas gavelspetsar finns parvis placerade, spetsiga fönster.	Fönstersättning och öppningar är bevarade men fönstertypen utbytt. Inverkar negativt på hela byggnadens karaktär.
6	Övrigt	Mot söder finns två risaliter och mot norr två frontespiser. Mot norr, sentida balkonger med omålade träräcken.	Risaliter och frontespiser är tidstypiska arkitektoniska formelement.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden bör inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasadernas uppbyggnad och fasadmateriäl, fönster i risaliternas gavelspetsar och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Äldre foton kan med fördel tjäna som förlaga om fönster och portar ska bytas ut.

Kyrkskolan. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A8 Kvarteret Katedern, Hofors 5:25

Kyrkskolan

Kyrkskolan ritades av bröderna Axel och Hjalmar Kumlien och uppfördes under åren 1878–94. Från 1897 och fram till 1962, då Hofors kyrka stod klar, firades gudstjänst i den sk kyrksalen i byggnaden. Byggnaden har många för tiden karaktäristiska arkitekturelement. I den asymmetriska fasaden blandas en mängd olika material; grunden är av slaggsten och murarna av rödbränt tegel med dekorativ putsad gördelgesims och omfattningar. Fönstren har på flera håll välvda överstycken. Takfoten smyckas av en putsad tandsnittsfris och taket bärs upp av konsoler. Taksiluetten är uppbruten med takkupor och takspiror av gjutjärn. Formen förstärks ytterligare med ett torn mot söder. Kyrkskolan har både ett arkitekturhistoriskt och samhällshistoriskt värde. Den har en autentisk karaktär och ingår i en helhetsmiljö med de tre övriga byggnaderna på tomten.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Rött tegel med ljusa putsdetaljer.	Tidstypisk utformning där flera olika material blandas.
3	Tak	Sadeltak belagt med falsad skivplåt, brunmålat. Takkupor och torn, takspiror. Oputsad skorsten av tegel.	Formen och materialet är tidstypiskt.
4	Portar/ Öppningar	Träport mot söder.	Tidstypisk port av hög kvalitet.
5	Fönster	Varierande utformning, småspröjsade, rödmålade, flera med välvt överstycke. Blindfönster mot väster.	Typiskt för 1890-talets arkitektur.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- Byggnaden har en sådan karaktär att den ska bevaras i sin helhet och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid underhåll ska de befintliga detaljerna tjäna som förlaga om nya behov tillverkas.

Kerstin Hesselgrensväg 2. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A9 Kvarteret Stranden, Hofors 11:169

Kerstin Hesselgrensväg 2

Den här lilla byggnaden som ursprungligen var en mjölnarbostad ligger idylliskt intill Hamnardammens södra strand. Den är uppförd, eller eventuellt ombyggd, under 1800-talets senare hälft i dåtidens modestil, snickarglädjestilen.

Enligt brukets räkenskaper anlades en kvarn vid hammaren år 1757 och en mjölnarbostad byggdes sannolikt samtidigt eller något senare. En karta över Hofors bruk från 1794 visar nämligen ett bostadshus på samma plats som dagens hus. Kvarnen flyttades senare till Hoåns västra strand, troligen i samband med att en gjuteri- och verkstadsbyggnad ersatte hammaren.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Liggande gulmålad fasspontpanel, på gavlarna är panelen stående med dekorativt sågad nederkant. Vitmålade snickerier.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. Element plockade från schweizerstilen.
3	Tak	Sadeltak belagt med svart trapetsprofilrad plåt. Oputsad tegelskorsten med utkragat krön. Öppen takfot med profilerade taktassar.	Sentida takmaterial men tidstypisk skorsten.
4	Portar/ Öppningar	Släta, grönmålade.	Sannolikt inklädd originaldörr.
5	Fönster	Sexdelade. Vid entrén finns fönster med krysställt spröjs. Dekorativt utformade foder kring fönstren.	Fönster med olika form är karaktäristiskt för tiden.
6	Övrigt	På den östra gaveln finns ett smäckert sadeltak med ett pappklätt tak över dörren	Förstärker byggnadens karaktär.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som grund, fasader i sin helhet, fönster, takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.
- Taket kan med fördel läggas om med traditionellt material. Äldre fotografier kan tjäna som förlaga vid arbetet.

Bruksvägen 3. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A10 Kvarteret Hälsan, Hofors 11:179

Bruksvägen 3

Detta byggnadskomplex började uppföras år 1856 på platsen för den tidigare hammaren. Från början fanns här ett gjuteri och en mekanisk verkstad. I slutet av 1800-talet och i början av 1900-talet byggdes huset till och om i flera omgångar. Från 1920-talet och framåt har bland annat ett badhus, en tvättinrättning, ett vattenreningsverk, en vårdcentral och en tennishall huserat i byggnaderna. Byggnadskomplexet har ett slutet, lågmäلت uttryck som är typiskt för en industribyggnad från tiden. Den bildar en helhetsmiljö tillsammans med de övriga äldre bruksbyggnaderna.

Väster om byggnaden finns enkla uthus av trä med grönmålade fasader.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slätputsad låg sockel.	
2	Stomme/ Fasad	Aprikosfärgad spritputs, kraftfullt profilerad takfot.	Tidstypisk formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med trapetsprofilerad svart plåt. Enstaka ursprunglig oputsad tegelskorsten med utkragat krön.	Sentida takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Grå med fönsterparti.	Sentida.
5	Fönster	Olika utformning i de olika byggnadskropparna; Sexdelade, korspost och kvadratiska med fyrdelad spröjs. Gröngrå kulör.	Tidstypiska, smäckert utformade.
6	Övrigt	Skärmtak med korrugerad plåt över entrépartierna. På det norra takfallet finns en indragen balkong samt takfönster.	Sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader inkl. takfot och fönster ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket bör inte brytas upp med ytterligare takkupor eller balkonger.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlaga vid framtida takarbeten. Den moderna trapetsprofilerade plåten kan med fördel bytas ut till traditionellt lertegel eller om så bilderna visar; falsad plåt.

Kanalgatan 2. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A11 Kvarteret Hälsan, Hofors 11:106

Kanalgatan 2

Byggnaden uppfördes 1849 som bostad och mottagning för brukets läkare och är väl tilltagen. Vid mitten av 1800-talet blev det allt vanligare att låta trähusen se ut som trähus men på denna byggnad har man fortfarande strävat efter att få träfasaderna att efterlikna sten. Karaktärsskapande detaljer som fortfarande är bevarade är bl.a. stuprör med skarpa vinklar, vattbrädor i trä, de vackra taken över sidodörrarna.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Huggen stengrund.	Tidstypiskt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Liggande och stående gulmålad fasspont-panel. Vitmålat listverk. Dekorativt utformade knutlådor.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Brutet med valmade gavelspetsar. Belagt med röd tegelimiterande plåt. Takkupor. En oputsad tegelskorsten med utkragat krön, en plåtinklädd. Stuprör med skarpa vinklar.	Tidstypisk form. Det otraditionella takmaterialet påverkar dock hela byggnaden negativt. Stuprören har en karaktäristisk äldre utformning.
4	Portar/ Öppningar	Spegeldörrar med fönsterparti.	Tidig, eventuellt ursprunglig, karaktärsskapande.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålad. Profilerade omfattningar.	Karaktärsskapande.
6	Övrigt	Mot norr finns en frontespis med balkong, därunder finns en inglasad veranda. Mot söder finns en stor takkupa med pulpettak samt två mindre takkupor med sadeltak. Takfönster.	Frontespisen är en viktig del i hela byggnadens karaktär. Sentida takfönster och balkongräcke.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, dörrar, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas.
- Det är de små detaljerna som gör helheten, därför ska samtliga detaljer utformas med de befintliga som förlaga, såväl till material som till form.
- Naturstensgrunden får inte putsas över.
- Taket får inte brytas upp med ytterligare takkupor.

Kornskruven. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A12 Kvarteret Hälsan, Hofors 11:54

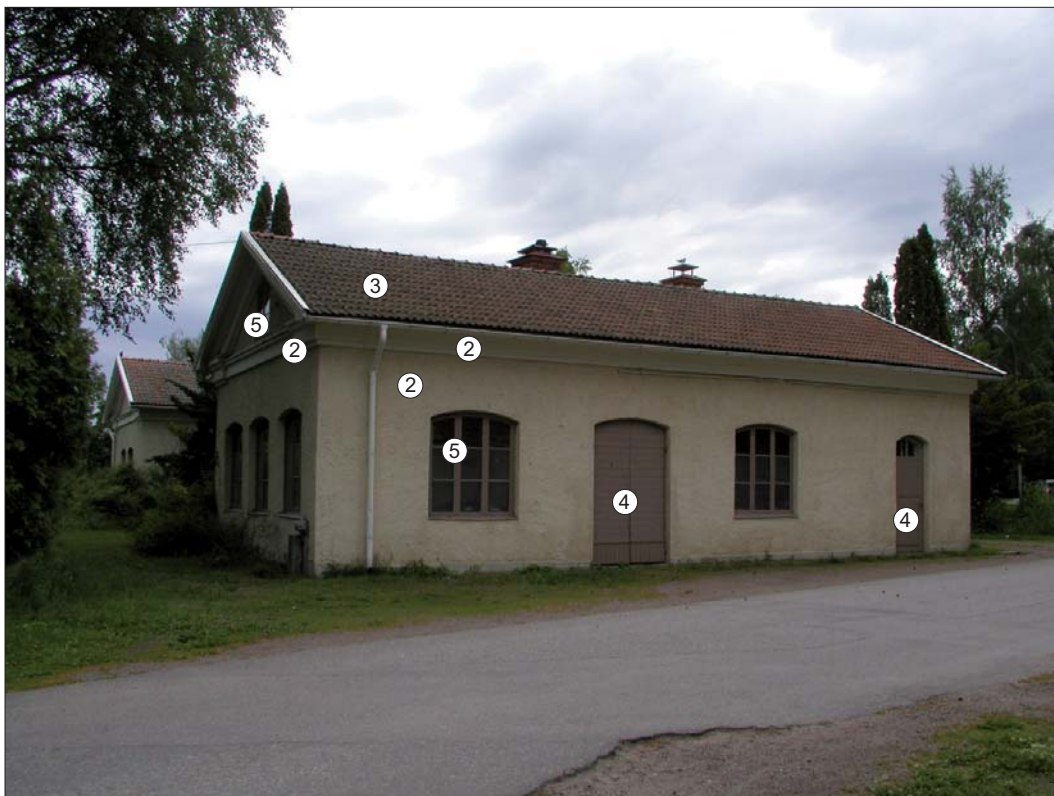
Kornskruven

Denna byggnad som ursprungligen var ett sädesmagasin uppfördes på 1860-talet vid järnvägen, inne på bruksområdet, intill Västra porten. Till nuvarande plats flyttades den 1960 efter att ha varit nedmonterad under flera år. Idag rymmer Kornskruven ett museum. Byggnaden är väl underhållen och har jämte sitt byggnads- och samhällshistoriska värde ett stort miljöskapande värde i sin omgivning.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gråmålad stengrund.	
2	Stomme/ Fasad	Timmerstommen är synlig och aprikosfärgad. Profilerade gråmålade hörnlistor.	Hade ursprungligen gröna fasader. Den nuvarande färgsättningen härstammar sannolikt från 1960. Ger dock ett autentiskt intryck.
3	Tak	Taket var inte möjligt att dokumentera. Sannolikt plåt. Vid takfoten finns dekorativ konsolfria.	Konsolfria förstärker byggnadens arkitektoniska utformning.
4	Portar/ Öppningar	Slät rödmålad plåtport.	Enkel. Vittnar om vilken säkerhet som krävdes av byggnaden
5	Fönster	Stående form med korspost. Rödmålade.	Tidstypiska.
6	Övrigt	Runt taket finns ett träräcke.	Karaktärsskapande.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- Byggnaden har så högt kulturhistoriskt värde och en sådan karaktär att den ska bevaras i sin helhet och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid underhåll ska de befintliga detaljerna tjäna som förlaga om nya behov tillverkas.

Hantverkargatan 2, mejeriet. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A13 Kvarteret Hälsan, Hofors 11:180

Hantverkargatan 2, mejeribyggnaden

Byggnaden uppfördes kring år 1900 som mejeri och smedja. Mejeriet lades ner på 1940-talet och byggnaden rymde därefter en rörmokarverkstad och senare även lokaler för PRO. De bastanta murarna ger byggnaden ett slutet och lugnt intryck. Det som ger liv åt fasaderna är den varierande fönsterutformningen och flera klassicerande arkitektoniska element.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slät ljusgrå sockel.	
2	Stomme/ Fasad	Slaggstensstomme. Beigevit spritputs med slätputsad profilerad takfot. Gavelfält.	Lokalt, traditionellt material. Klassicistiska arkitekturelement.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Vädringsskorsten i trä.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Varierat; liggande pärlspont och stående panel.	Dörrarna har anpassats till byggnadens funktion.
5	Fönster	Spröjsade i olika form, med rakt överstycke, segmentbågade överstycke samt i bredare utförande med segmentbågat överstycke. Ljusbruna.	Ger fasaderna ett varierat uttryck.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- Nya öppningar i fasaderna ska undvikas.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, portar, färgsättning och takets form och material samt skorstenarna ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Takkupor får inte tas upp på taket.

Hantverkargatan 2, likboden. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A14 Kvarteret Hälsan, Hofors 11:180

Hantverkargatan 2, likboden

Byggnaden uppfördes kring år 1900 som likbod. Byggnaden har en sluten form med rika putsdekorationer. Fasaderna är indelade med blindbågar och takfoten är rikt profilerad.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Ljusgrå låg, utskjutande sockel.	
	Stomme/ Fasad	Ljusgul slätputs. Väggar indelade i blinderingsfält, dekorationer i form av trappstegsmönster på gavlarna samt rikt profilerad takgesims.	Fasadernas utformning har stor del i byggnadens karaktär.
3	Tak	Brant sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	På den östra gaveln finns en träport med välvt överstycke, ljusbrun.	Sannolikt originalport. Hög kvalitet.
5	Fönster	På den västra gaveln finns ett enlufts-fönster med mittpost, ljusbrunt.	Sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som grunden, fasader till sin helhet, porten, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Inga fler fönster får tas upp i murarna.
- Taket får inte brytas upp med takkupor/takfönster.
- Viktigt att inte förenkla byggnadens fasader genom att släta ut dessa. Blinderingar och dekorationer är en omistlig del i byggnadens arkitektur.

Källgatan 9. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A15 Kvarteret Dalen, Hofors 11:194

Källgatan 9

Byggnaden uppfördes 1929 som förlossningshem, senare har bland annat musikskolan rymts här. Den har en symmetrisk uppbyggnad, stramt hållen med ett bestämt brant sadeltak. Under de senaste åren har byggnaden genomgått en relativt hårdhänt renovering. Marken omkring utgör idag till största del en grusplan.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Spritputsad grå sockel.	
2	Stomme/ Fasad	Gulmålad locklistpanel. Vita släta hörnmarkeringar.	1920-talsklassicistiskt formspråk.
3	Tak	Brant sadeltak belagt med lertegel. Oputsad tegelskorsten. Större takkupa placerad centralt på den norra fasaden. Tre takkupor på det södra takfallet.	Nylagt tegel under början av 2000-talet. Takkuporna mot norr antagligen sentida.
4	Portar/ Öppningar	Vita trädörrar.	Moderna.
5	Fönster	Losholtzfönster och sexdelade fönster med stående form i bottenvåningen och äldre fyrdelade i övervåningen. Runda fönster i gavelspetsen.	Tidstypiska och karaktäristiska.
6	Övrigt	Balkong på den östra gaveln. Vitmålat modernt träräcke.	Ev. sentida balkong.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden bör inte rivas eller byggas till.
- Den befintliga fasadutformningen ska behållas, detta gäller t.ex. panel och släta hörnmarkeringar.
- Byggnadens fasader och fönster ska underhållas med traditionella material, såsom linoljefärg.
- Taket bör inte brytas upp med fler takkupor. Takets form och material är karaktärsskapande.

Källgatan 7, ålderdomshemmet. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A16 Kvarteret Dalen, Hofors 11: 196

Källgatan 7, Skogtomta

Byggnaden uppfördes på 1920-talet som ålderdomshem. De klassicistiska idealen går inte att ta miste på. Byggnaden är mycket välbevarad både till form och till detaljer. Klassicerande arkitekturelement som pilastrar och pelare spelar en framträdande roll på byggnaden.

Söder om ålderdomshemmet står en byggnad som uppfördes i mitten av 1940-talet och som ursprungligen rymde små pensionärsbostäder. Byggnadens stil är funktionalism med traditionella drag, en stil som på 1940-talet kom som motreaktion på 1930-talets mer kyliga funkis.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå slätputsad grund.	
2	Stomme/ Fasad	Brunmålad locklistpanel. Släta pilastrar och fasaddekorationer på gavlarna.	Färgsättningen och de dekorativa delarna förstärker byggnadens karaktär och värde.
3	Tak	Sadeltak belagt med enkupigt lertegel. Plåttäckta skorstenar. På byggnadens östra takfall finns en fint utformad takkupa med rundad ovandel.	Tidstypisk form och material förutom skorstenarna. Takkupan är en karaktärsskapande detalj.
4	Portar/ Öppningar	Bruna träportar, sannolikt original.	Tidstypisk port av hög kvalitet.
5	Fönster	Sexdelade. Fönsterfodren har profilerade överstycken och små konsoler bär upp bottenstycket.	Välarbetade detaljer från tiden. Symmetriskt placerade.
6	Övrigt	Veranda mot öster. Vitmålade trästolpar bär upp det ovanliggande balkongplanet. Dock sentida träräcke, brunmålat. På den södra gaveln finns en äldre indragen balkong, omgärdad av ett svart järnräcke. En smal utrymningstrappa är antagligen senare tillkommen. Ett fönster är igensatt vid trappan.	Klassicerande stilelement. Karaktärsskapande balkong med sentida tillägg.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, dörrar, takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Den mörka färgsättningen ska behållas. Innan eventuell ommålning ska färgtypen analyseras.
- Taket får inte brytas upp med fler takkuper.

Likboden vid Kanalgatan. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A17 Kvarteret Grönbo, Hofors 13:180

Kanalgatan

Denna lilla slaggstensbyggnad uppfördes i slutet av 1800-talet som Hofors första likbod. Den har senare försetts med större portar och används idag som förråd. Underhållet är eftersatt. Byggnaden utgör en viktig del i Hofors historia, såväl socialhistoriskt som byggnads- och arkitekturhistoriskt. Den har även ett stort miljöskapande värde.

På samma tomt ligger sjukhemmet från 1966. Den ersatte Hofors sjukstuga som hade uppförts år 1927.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggsten	Lokalt, traditionellt material
2	Stomme/ Fasad	Slaggsten med fönster- och dörröppningar i tegel. Profilerad takfot i tegel.	Tidstypisk form och lokalt, traditionellt material. De oputsade fasaderna ger byggnaden karaktär.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Vådringsskorstenar i trä.	Tidstypisk form och material. Karaktärsskapande taksilhuett.
4	Portar/ Öppningar	Liggande järstruken fasspontpanel.	Portarna är inte ursprungliga, men av traditionell typ.
5	Fönster	Fönsteröppningar finns endast på byggnadens gavlar, fönstren saknas. Vålvda överstycken.	Att fönsteröppningarna är få berättar om byggnadens ursprungliga användning. Viktig karaktärsskapande detalj.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande elementen som fasaderna och taket i sin helhet ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Taket och fönstren bör åtgärdas snarast för att byggnaden inte ska förfalla.
- Byggnadens slutna karaktär får inte ändras genom att nya fönster eller takfönster tas upp.

Kanalgatan 11. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A18 Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:75

Kanalgatan 11

Byggnaden är uppförd på 1920-talet som läkarvilla. Den är hårt restaurerad men flera av de klassicerande elementen finns fortfarande representerade. Fasaderna är lugna med symmetrisk uppbyggnad. Entrén markeras genom en frontespis och veranda centralt placerad på byggnadens framsida.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Huggen sten.	Tidstypiskt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Ljusgul spritputs. Omfattningar och takfot i vit slätputs.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Brutet belagt med svart betongtegel. En oputsad tegelskorsten med utkragat krön.	Tidstypisk form men sentida otraditionellt material. Skorstenen är karaktärsskapande.
4	Portar/ Öppningar	Trä.	Sentida.
5	Fönster	Med mittpost och spröjs i dess övre del. Runda fönster i frontespiserna. Fönstren delvis bytta till vita fönster med moderna tvåluftsfönster utan spröjs.	Tidstypiska. Den senare utbytta fönstren har nya proportioner och dimensioner som inverkar negativt på byggnadens kulturhistoriska värde.
6	Övrigt	Frontespiser och verandor med klassicerande stildrag såsom pelare och tympanonfält. Skärmtak med trapetsprofilerad plåt vid dörren. Takkupa av trä och med sadeltak mot öster.	Frontespiserna och verandorna förstärker byggnadens formspråk.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen fasadmaterial, tidiga fönster och färgsättning ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Källgatan 8, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Källgatan 8, uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A19 Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:63

Källgatan 8

Bostadshuset uppfördes kring år 1900 i en enkel träarkitektur. Under 1900-talet har sannolikt nya fönsteröppningar tagits upp och samtliga originalfönster är utbytta. Ytterdörrarna är antagligen tillkomna under 1950-talet. Under sen tid har byggnadens takmaterial bytts ut till trapetsprofilerad plåt. Trots dessa förändringar är byggnadens karaktär i stort ändå bevarad.

På gården finns även ett enkelt uthus med rödfärgad locklistpanel och portar i pärlspont. Taket är belagt med tvåkupigt lertegel. Uthuset utgör en viktig del i gårdsupplevelsen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Rödfärgad locklistpanel med släta vitmålade knutar.	Enkla och tidstypiska material i fasaden.
3	Tak	Sadeltak belagt med röd trapetsprofilerad plåt. Stort taksprång med synliga profilerade taktassar. På taket finns en oputsad tegelskorsten och plåtinklädda ventilationsskorstenar.	Modernt, otraditionellt takmaterial. Taksprång och takfot tidstypiskt.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar med fönsterparti.	Från mitten av 1900-talet.
5	Fönster	Ospröjsade tvåluftsfönster av varierande storlek, även små enluftsfönster.	Från mitten av 1900-talet.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden bör inte rivas eller byggas till.
- Det är viktigt att byggnadens anspråkslösa yttre bevaras, byggnaden ska underhållas med traditionella material och metoder.
- Grunden bör inte putsas över.
- Vid framtida takarbeten kan den trapetsprofilerade plåten med fördel bytas till traditionellt material.
- Uthuset har stor del i fastighetens miljöskapande värde och bör därför underhållas och bevaras med traditionella material och metoder.

Kanalgatan 9, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Kanalgatan 9, uthuset, f.d. affär. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A20 Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:166

Kanalgatan 9

Bostadshuset är uppfört kring år 1900 i en tidstypisk träarkitektur. Centralt placerad på byggnadens östra sida finns en risalit och på den västra sidan finns en glasveranda med det ursprungliga falsade plåttaket bevarat.

På gården finns också ett uthus uppfört under slutet av 1800-talet. Uthuset tjänade ursprungligen som affär, som enligt uppgift ska ha varit Hofors första. Byggnaden vilar på en hög grund av slagsten och dess fasader är klädda med rödslammad liggande fasspontpanel. Uthuset är mycket väl underhållet och utgör en viktig del i hela gårdens kulturhistoriska värde.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Huggen stengrund.	Tidstypiskt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Liggande och stående gulmålad fasspont-panel. Profilerat listverk och markerade hörn.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Stort taksprång med synliga profilerade taktassar. Plåtinklädd skorsten. Verandans tak är belagt med falsad plåt.	Tidstypisk form och material. Skorstenen är sentida.
4	Portar/ Öppningar	Vit trädörr med glasparti.	Sentida.
5	Fönster	Ospröjsade bågar med mittpost.	Sentida, dock anpassade efter tidigare öppning.
6	Övrigt	Glasveranda mot väster. Mot norr entré med ovanliggande sentida balkong med vitt räcke av liggande brädor.	

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden bör inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen panel, lister, takfot, takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid ev. framtida fönsterbyte kan fönstren med fördel bytas till modell som fanns innan. Här kan äldre foton ge värdefull information.
- Taket bör inte brytas upp med takkupor.
- Uthuset har ett stort samhällshistoriskt värde som Hofors första affär. Den har även en stor del i fastighetens miljöskapande värde. Uthuset ska därför bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.

Kanalgatan 7, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Kanalgatan 7, uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A21 Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:164

Kanalgatan 7

Bostadshuset är uppfört kring år 1900 i en tidstypisk träarkitektur. En karaktärs-skapande detalj är de bevarade stuprören med skarpa vinklar mot gården.

Fastigheten ingår i ett område med byggnader uppförda kring samma tid.

Tillsammans berikar de varandra och har ett miljöskapande värde.

På gården finns ett enkelt uthus med fasader i slät rödfärgad träpanel, svarta träportar och ett sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Uthuset utgör en viktig del i hela gårdsupplevelsen. (Uthuset delas med Hofors 11:163.)

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt byggnadsmaterial.
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande gulmålad fasspont-panel. Dekorativt utformad gördelgesims.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Oputsad tegelskorsten.	Tidstypisk form och material. Stuprören har en tidstypisk äldre utform- ning.
4	Portar/ Öppningar	Trädörr.	Sentida.
5	Fönster	Sexdelade. Lunettfönster mot väster. Liggande fönster i vindsvåning.	Tidstypiska och smäckert utformade. Vindsvåningens fönster samt lunettfönst- ret är möjligen något senare tillkomna.
6	Övrigt	På baksidan finns en glasveranda.	Antagligen något senare tillkommen.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden bör inte rivas.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som panel, foder, lister, äldre fönster, takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket bör inte brytas upp med takkupor.
- Uthuset har en stor del i fastighetens miljöskapande värde och ska därför underhållas och bevaras med traditionella material och metoder.

Källgatan 6, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Källgatan 6, uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A22 Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:161

Källgatan 6

Byggnaden uppfördes kring år 1900 i en enkel träarkitektur. Det ursprungliga takmaterialet har under modern tid bytts till otraditionell trapetskorrugerad plåt. På gavlarna finns låga utbyggnader.

På gården står en lång uthuslänga klädd med sågad panel. Fasaderna är rödfärgade och portarna är svarta. Taket är belagt med lertegel.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Brunmålad gjuten grund.	
2	Stomme/ Fasad	Rödfärgad locklistpanel. Släta vita knutar. Frontespis på vardera sidan.	Enkla och tidstypiska material i fasaden.
3	Tak	Sadeltak belagt med rödmålad trapetsprofilerad plåt. Stort taksprång med synliga profilerade taktassar. Två oputsade tegelskorstenar med utkragade krön. Gavelutbyggnadernas tak är belagda med svart trapetsprofilerad plåt.	Modernt, otraditionellt takmaterial. Taksprång, takfot och skorstenar är tidstypiska.
4	Portar/ Öppningar	Blandat, släta och moderna. Röda.	Samtliga originaldörrar är utbytta.
5	Fönster	Sexdelade. Låga i vindsvåningen. Vitmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Mindre utbyggnader på vardera gavel. Balkong över utbyggnaden på den södra gaveln, räcke av trä, rödmålat.	Balkongen är sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas och bör inte byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som panel och dess färgsättning, takfotens utformning och skorstenarna ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket bör inte brytas upp med takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan den trapetsprofilerade plåten med fördel bytas till traditionellt lertegel.
- Uthuset har stor del i fastighetens miljöskapande värde och ska därför underhållas med traditionella material och metoder.

Kanalgatan 5, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A23 Kvarteret Mejeriet, Hofors 11:163

Kanalgatan 5

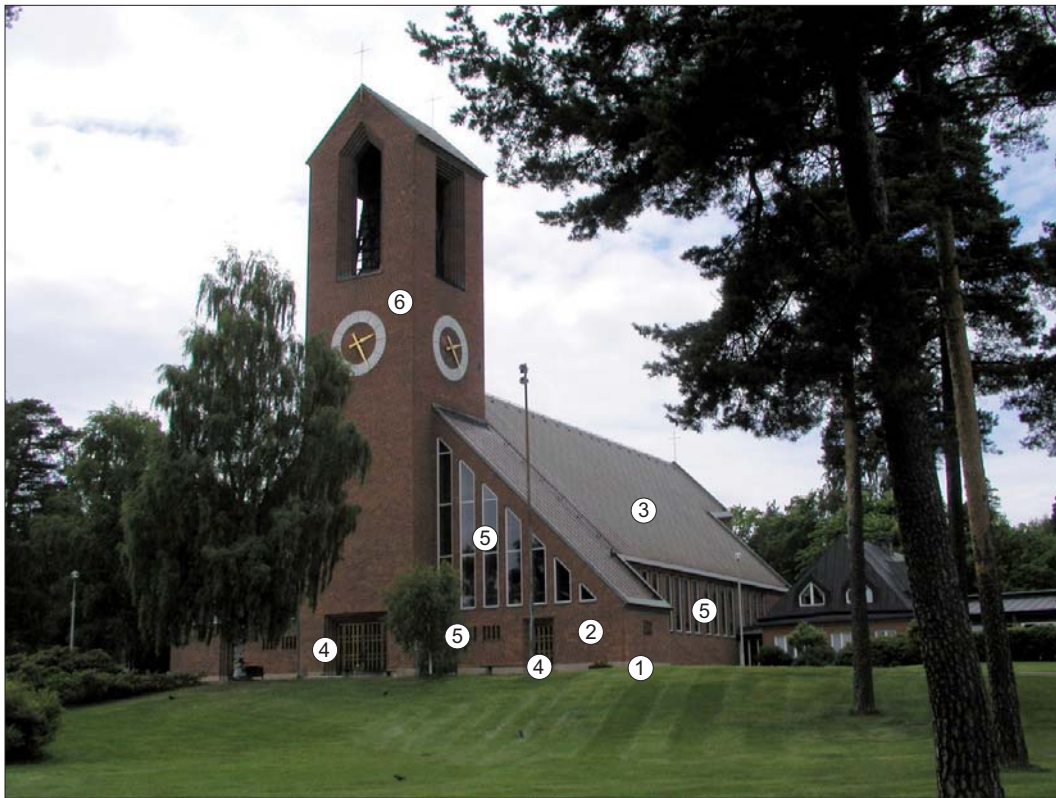
Byggnaden är uppförd kring år 1900, som förmansbostad för brukets stallkarl och ladugårdsskarl. Huset ingår i ett homogent område med liknande fastigheter. Inspiration har hämtats från schweizerstilen med stora, skyddande taksprång och lövsågade och profilerade detaljer. På denna byggnad är flera av detaljerna tydliga, bl.a verandan med tandsnittsfris vid takfoten.

På gården finns även ett enkelt uthus (delas med Hofors 11:164). Byggnaden har fasader i slät rödfärgad träpanel, svarta träportar och ett sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Uthuset utgör en viktig del i hela gårdsupplevelsen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande beigerosa fasspont-panel. Dekorativt utformade lister och hörnknutar på bl.a. gavlarnas entrépartier.	Samtliga detaljer ger byggnaden dess arkitektoniska värden.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. En oputsad tegelskorsten med utkragat krön. Stort taksprång med synliga profilerade konsoler. Entrépartiernas tak är belagda med falsad plåt.	Inspiration hämtad från den för tiden moderna schweizerstilen. Traditionella material.
4	Portar/ Öppningar	Grå spegeldörrar.	Äldre, tidstypiska.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade.	Tidstypiska och smäckert utformade.
6	Övrigt	På gavlarna finns entrépartier utformade som glasverandor. Byggnaden innehåller fortfarande två lägenheter.	Tillför byggnaden symmetri.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönster, dörrar, takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Detta gäller även glasverandorna.
- Slaggstensgrunden får inte putsas över.
- Uthuset har en viktig del i fastighetens miljöskapande värde. För byggnaden gäller samma råd och riktlinjer som för bostadshuset.

Hofors kyrka. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A24 Kvarteret Lugnet, Hofors 11:55

Hofors kyrka

Hofors kyrka ritades av Bengt Romare och uppfördes 1962. Kyrkan är uppförd i tegel och har en utpräglad modernistisk stil i kombination med en traditionell form. Kyrkan är en av Gävleborgs läns få kyrkor/kapell som är byggda efter 1940 och som skyddas enligt 4 kap 3 § i Kulturminneslagen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Stensockel.	Karaktärsskapande.
2	Stomme/ Fasad	Rött tegel.	Äkta, traditionellt material.
3	Tak	Sadeltak belagda med falsad kopparplåt.	Modern form och tidstypiskt material.
4	Portar/ Öppningar	Fernissade ekportar med påkostade sniderier.	Gedigna material i en modern byggnad.
5	Fönster	Fönster med stående rektangulär form, placerade i grupper. Vita. Smala indragna fönstergluggar	Karaktärsskapande för hela byggnaden.
6	Övrigt	Torn med öppna ljudgluggar. Klocka på samtliga tornets fasader.	Förstärkande arkitektoniska detaljer.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas om eller till.
- Byggnaden har en sådan karaktär att den ska bevaras i sin helhet och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid underhåll ska de befintliga detaljerna tjäna som förlaga om nya behov tillverkas.

Hantverkargatan 1. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Hantverkargatan 3. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A25 Kvarteret Dammen, Hofors 13:172

Hantverkargatan 1 och 3

Fastigheten består av två byggnader som uppfördes av bruket som tjänstebostäder. Hantverkargatan 1 är uppfört ca 1900 och Hantverkargatan 3 år 1904. Den äldre byggnaden är fastighetens huvudbyggnad, bland annat märks detta genom fler utsmyckningar och genom större proportioner. Stilmässigt ligger de båda byggnaderna nära varandra och är uppförda i typisk snickarglädjarkitektur å la sekelskifte 1800-1900. Byggnaderna har höga byggnads- och arkitekturhistoriska värden och är belägna i närheten av Hofors kyrka vilket även ger dem ett miljöskapande värde. Under modern tid har dock det ursprungliga takmaterialet ersatts med svartmålad trapetsprofilerad plåt.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund, Hantverkargatan 3 har även till viss del natursten i grunden.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Timmerstomme. Stående och liggande gråmålad fasspontpanel avdelat med vitmålat listverk.	Tidstypisk form och material.
3	Tak	Sadeltak belagda med svart trapetsprofilerad plåt. Stora taksprång med synliga profilerade takfötter. Hantverkargatan 1 har tre oputsade tegelskorstenar med utkragade krön.	Tidstypisk form, dock sentida takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Varierande; Släta, med stående panel samt spegeldörrar vid glasverandan.	Spegeldörrarna sannolikt ursprungliga.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade. Småspröjsade i glasverandaparti. Varierande form på vinds- och frontespisfönster.	Tidstypiska.
6	Övrigt	Hantverkargatan 1 har en glasveranda mot öster. Hantverkargatan 3 har en frontespis mot norr och balkong ovanpå verandan. Balkongens räcke består av skivmaterial. Balkongen skyddas med ett skärmtak av korrugerad plast	Veranda och frontespis är delar av det tidstypiska formspråket. Balkongens räcke och skärmtak sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas och bör inte byggas till.
- Ev. nya byggnader på tomten bör ges en underordnad utformning gentemot de två befintliga byggnaderna.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- De befintliga grunderna får inte putsas över.
- Skorstenarna på Hantverkargatan 1 har stor del i byggnadens karaktär.
- De befintliga delarna ska tjäna som förlagor om nya delar behöver tillverkas.
- Vid framtida takarbeten kan den trapetsprofilerade plåten med fördel bytas till traditionell falsad plåt (som troligen sannolikt har varit belagda med tidigare).

Storgatan 15, arbetarbostaden. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Storgatan 15, uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

A26 Kvarteret Backen, Hofors 11:184

Storgatan 13 och 15

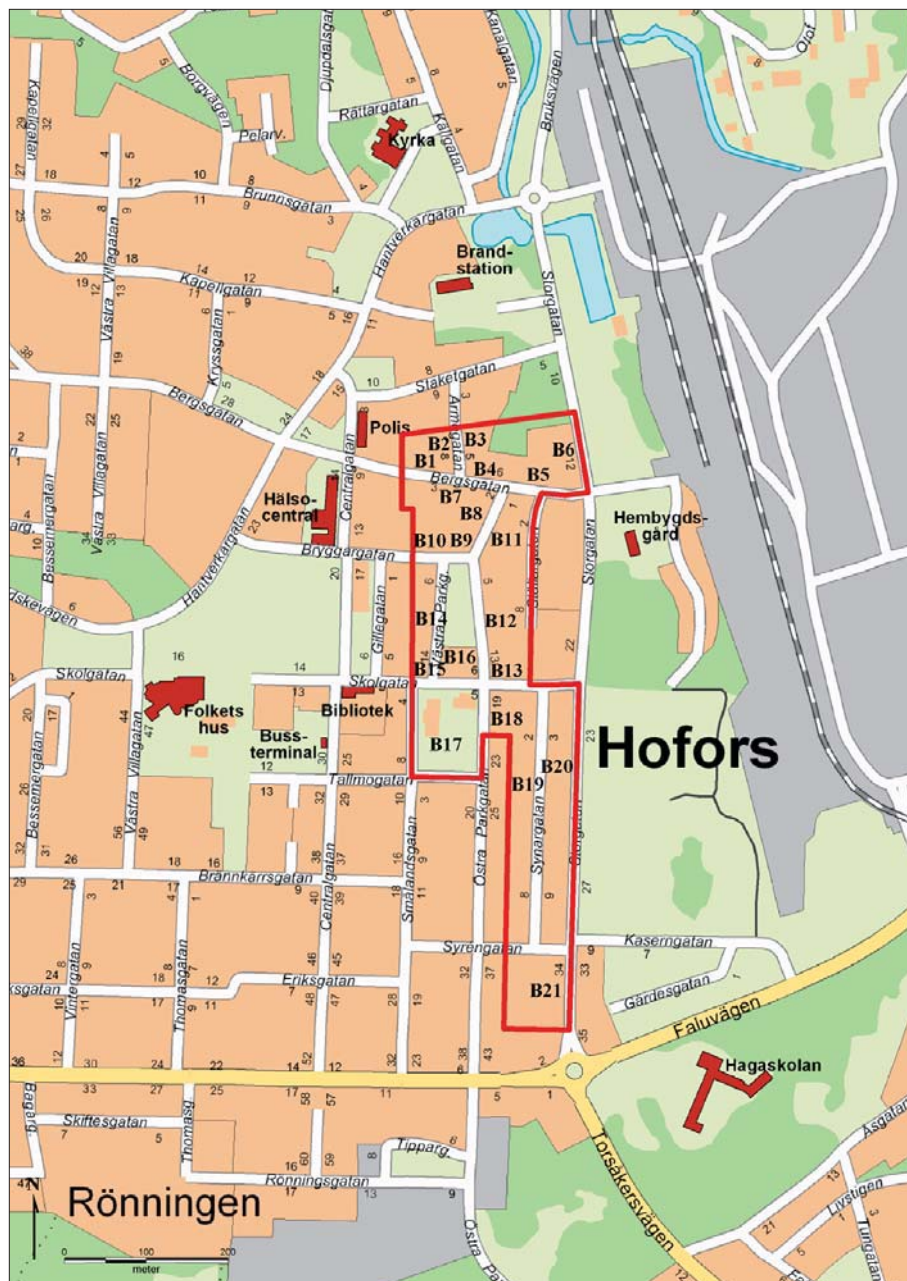
Byggnaderna uppfördes som arbetarbostäder, Storgatan 15 på 1870-talet och Storgatan 13 år 1901. De har timmerstomme som är klädd med enkel rödfärgad panel och är symmetriskt uppbyggda. Ursprungligen har det funnits fler arbetarbostäder från samma tid kring de aktuella byggnaderna, men dessa revs under 1950-talet. Storgatan 13 tillhör Hofors hembygdsgård.

Till byggnaderna hör även enkla uthus med slaggstensgrunder och fasader av stående rödfärgad fasspontpanel. Portarna är svarta och sadeltaken är belagda med tvåkupigt lertegel. Uthusen utgör en viktig del i gårdsmiljön

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund samt målad slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Timmerstomme klädd med rödfärgad locklistpanel och släta vita hörnmarkeringar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak, på Storgatan 15 täckt med tvåkupigt lertegel, på nr 13 med sinusprofilerad plåt. På vardera byggnad finns två oputsade tegelskorstenar med utkragade krön, dessa står diagonalt över taknocken. Stort taksprång med synliga taktassar.	Visar trots dess enkla ursprung en ambition att ge även arbetarna vackra bostäder. Tidstypiskt. Skorstenarnas diagonala placering utformning är ovanlig.
4	Portar/ Öppningar	Varierande; släta och fyllningsdörrar med överljus, gråblå kulör.	Fyllningsdörrarna är sannolikt ursprungliga.
5	Fönster	Sexdelade, gråblå kulör. I gavelspetsarna finns parvis placerade, spetsiga fönster.	Tidstypiska.
6	Övrigt	Entrépartier från gavlarna. Verandornas pappklädda tak bärs upp av åttakantiga kolonner, vitmålade.	Del av det klassicistiska formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, färgsättning och takets form och material (Storgatan 15) samt skorstenarna ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Extra stor vikt bör läggas på underhållet av verandorna. Det är viktigt att den åttakantiga formen på pelarna bevaras.
- Vid framtida takarbeten kan den sinusprofilerade takplåten på Storgatan 13 med fördel bytas till traditionellt lertegel.
- Uthusen har stor del i fastighetens miljöskapande värde och ska därför underhållas och bevaras.

Utdrag ur Lantmäteriets tätortskarta.

BEVARANDEOMRÅDE B

SKF:s arbetar- och tjänstebostadsområde

B1	Kvarteret Köpmannen, Hofors 13:168	Bergsgatan 10–14
B2	Kvarteret Köpmannen, Hofors 7:4	Armégatan 8
B3	Kvarteret Vällaren, Hofors 7:85	Armégatan 5
B4	Kvarteret Vällaren, Hofors 11:87	Bergsgatan 6 och 8
B5	Kvarteret Vällaren, Hofors 11:88	Bergsgatan 2 och 4
B6	Kvarteret Vällaren, Hofors 11:182 och Hofors 11:201	Storgatan 10 och 12
B7	Kvarteret Svarvaren, Hofors 13:165	Bergsgatan 1–7
B8	Kvarteret Svarvaren, Hofors 11:178	Östra Parkgatan 2 och 4
B9	Kvarteret Svarvaren, Hofors 13:170	Bryggargatan 2
B10	Kvarteret Svarvaren, Hofors 13:167	Bryggargatan 4
B11	Kvarteret Valmästaren, Hofors 11:178	Östra Parkgatan 1 och 3
B12	Kvarteret Valmästaren, Hofors 11:65	Östra Parkgatan 5–13
B13	Kvarteret Valmästaren, Hofors 11:84	Skolgatan 2 och 4
B14	Kvarteret Jägaren, Hofors 13:159	Västra Parkgatan 6–14
B15	Kvarteret Jägaren, Hofors 13:166	Skolgatan 8
B16	Kvarteret Kilen, Hofors 11:170	Skolgatan 6
B17	Kvarteret Högtomta, Hofors 5:25	Högtomtaskolan
B18	Kvarteret Föraren, Hofors 11:85	Skolgatan 3, Östra Parkgatan 19
B19	Kvarteret Föraren, Hofors 32:2	Synargatan 2–8
B20	Kvarteret Synaren, Hofors 32:3	Synargatan 3–9
B21	Kvarteret Skrivaren, Hofors 32:1	Storgatan 34, ”Snålbo”

Bergsgatan 14. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Bergsgatan 12. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B1 Kvarteret Köpmannen, Hofors 13:168

Bergsgatan 10–14

Husen uppfördes år 1918 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaderna har en varierande placering på tomten med omväxlande gavelpartiet eller långsidan ut mot gatan. Gatan kantas av en björkallé och området bryter på ett effektivt sätt mot det närbelägna modernistiska Hofors centrum. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus i samma stil ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gjuten grönmålad grund.	
2	Stomme/ Fasad	Spritputsad fasad i ljusa färger. Slätputsade fönsteromfattningar och hörn. I gavelpetsen finns vitputsade runda blinder. I gavelpetsen finns vitputsade runda blinder.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna samt blinderingsfälten är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med brunrött betongtegel. Oputsad skorsten av tegel. Profilerad vitputsad takgesims.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar i svaga pastellkulörer.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Entrépartier på vardera sidan om byggnaderna.	Partierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställt räcke och träpelare.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönsterform, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taken får inte brytas upp med takkupor.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Armégatan 8. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B2 Kvarteret Köpmannnen, Hofors 7:4

Armégatan 8

Byggnaden uppfördes kring år 1900 som möteslokal för Frälsningsarmén, numera är byggnaden privatägd. Byggnaden är välbevarad såväl till form som till detaljer och färgsättning.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Putsad stengrund.	
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande grågrön fasspont-panel indelad med vitt listverk.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Ventilationsskorsten i trä. Även plåtin-klädda skorstenar.	Tidstypisk form och material. Vissa av skorstenarna sentida.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar med fönsterparti, brunmålade.	Senare tillkomna, ev. under mitten av 1900-talet
5	Fönster	Stående sexdelad form, brunmålade. Även tvålufts-fönster. Ett fönster nyligen bytt på den västra sidan.	Tidstypiska samt senare tillkomna. Det nya på den västra sidan har för byggnaden främmande proportioner.
6	Övrigt	Frontespis mot väster. Entréutbyggnader på vardera gavel.	Frontespisen är en del av det tidstypiska formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, ursprungliga fönster samt takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Armégatan 5, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Armégatan 5, uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B3 Kvarteret Vällaren, Hofors 7:85

Armégatan 5

Huset är uppfört kring år 1900. Under tidigt 1900-tal rymde det ett bageri. Senare kom det att fungera som pensionat Gillestugan. Verksamheten upphörde i början på 1970-talet.

På fastigheten finns även ett uthus uppfört vid samma tid. Uthusets fasader består av stående resvirke och slät panel som är rödfärgad. Portarna är utformade med fiskbensmönster och stående plank som är svartmålade. Sadeltaket är belagt med tvåkupigt lertegel. Uthuset utgör en viktig del i gårdsupplevelsen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gjuten grund, slaggstensgrund på verandadel.	Slaggsten är ett lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande gulmålad fasspont-panel indelad med vitt profilerat listverk.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Stort taksprång profilerade taktassar. Två oputsade tegelskorstenar med utkragade krön.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Rödfärgade träportar.	Moderna i gammal stil.
5	Fönster	Stående form med korspost, rödmålade.	Tidstypiska.
6	Övrigt	Tillbyggd del mot söder. Frontespis mot väster.	Frontespis ett tidstypiskt arkitekturelement.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasad i sin helhet, fönster, färgsättning och takets form och material, inkl skorstenarna ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket bör inte brytas upp med takkupor.
- Uthuset har stor del i fastighetens miljöskapande värde.

Bergsgatan 6. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Bergsgatan 8. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B4 Kvarteret Vällaren, Hofors 11:87

Bergsgatan 6 och 8

Husen uppfördes år 1918 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaderna har en varierande placering på tomten med omväxlande gavelpartiet eller långsidan ut mot gatan, dessutom varieras fasadmaterialet mellan puts och locklistpanel. Gatan kantas av en björkallé och området bryter på ett effektivt sätt mot det närbelägna modernistiska Hofors centrum. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus i samma stil ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gjuten grund.	
2	Stomme/ Fasad	Bergsgatan 6 har locklistpanel med släta vitmålade detaljer. Bergsgatan 8 har spritputsad fasad i ljus färg. Slätputsade fönsteromfattningar och hörn. I gavelspetsen finns vitputsade runda blinderingar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
3	Tak	Bergsgatan 6: putsad skorsten, inbyggd takfot. Lätt brutet sadeltak belagt med brunrött betongtegel. Bergsgatan 8: oputsad tegelskorsten, profilerad vitputsad takgesims.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar i svaga pastellkulörer.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade. Bergsgatan 6: bruna. Bergsgatan 8: vita,	Tidstypisk form.
	Övrigt	Entrépartier på vardera sidan om byggnaderna.	Partierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställt räcke och träpelare.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader till sin helhet, fönsterform, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taken får inte brytas upp med takkupor.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande att verandornas tidigare utförande.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Bergsgatan 4. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Bergsgatan 2. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B5 Kvarteret Vällaren, Hofors 11:88

Bergsgatan 2 och 4

Husen uppfördes år 1918 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Gatan kantas av en björkallé och området bryter på ett effektivt sätt mot det närbelägna modernistiska Hofors centrum. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus i samma stil ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gjuten grund.	
2	Stomme/ Fasad	Locklistpanel i ljusa kulörer. Hörnmarkeringar i slät vitmålad panel.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med brunrött betongtegel. Profilerad takfot. Putsad skorsten.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar i svaga pastellkulörer.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade, vita.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Entrépartier på vardera sidan om byggnaden.	Partierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställt räcke och träpelare.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taken får inte brytas upp med takkupor.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Storgatan 12. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Storgatan 10 (samma siffermarkeringar gäller). Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B6 Kvarteret Vällaren, Hofors 11:182 och Hofors 11:201

Storgatan 10 och 12

Husen uppfördes omkring år 1920 som tjänstebostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Takvinklarna är de samma som på byggnaderna efter Bergsgatan. Uttrycket blir här dock ett annat eftersom byggnaderna endast är i 1½ våning. Byggnaderna är ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gjuten putsad grund.	
2	Stomme/ Fasad	Gulmålad locklistpanel. Släta vita hörnmarkeringar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak, belagt med betongtegel. Profilerad takfot. Takkupor. Putsade skorstenar.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar.	Sentida
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Entrépartier från gavlarna. Åttakantiga kolonner bär upp balkongerna däröver.	Del av det tidstypiska klassicistiska formspråket. Oklart om balkongerna är ursprungliga.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Bergsgatan 7. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Bergsgatan 5. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B7 Kvarteret Svarvaren, Hofors 13:165

Bergsgatan 1–7

Bostadshusen uppfördes år 1918 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaderna har en varierande placering på tomten med omväxlande gavelpartiet eller långsidan ut mot gatan. Flera av de äldre fruktträden finns bevarade. Gatan kantas av en björkallé och området bryter på ett effektivt sätt mot det närbelägna modernistiska Hofors centrum. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus i samma stil ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slätputsade socklar.	
2	Stomme/ Fasad	Spritputsade fasader i ljusa färger. Slätputsade fönsteromfattningar och hörn.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutna sadeltak belagda med brunrött betongtegel. Tegelskorstenar. Profilerade vitputsade takgesimser.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar i svaga pastellkulörer.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade. Runda små gavelfönster med fyra rutor.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Entrépartier på vardera sidan om byggnaderna.	Partierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställt räcke och träpelare.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taken får inte brytas upp med takkupor.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett eventuellt återställande av verandornas tidigare utförande.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Östra Parkgatan 2. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Östra Parkgatan 4. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B8 Kvarteret Svarvaren, Hofors 11:178

Östra Parkgatan 2 och 4

Husen uppfördes år 1920 som tjänstebostäder för brukets anställda.

Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Östra Parkgatan 2 innehåller två lägenheter och är betydligt längre än Östra Parkgatan 4 som är ett enbostadshus. Verandapartierna är belägna på byggnadernas gavlar och såväl räcken som pelare har ett tidstypiskt utförande. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Svartmålad slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Gulaprikos locklistpanel.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Lätt brutna sadeltak belagda med brunrött betongtegel. Profilerade takfötter. Oputsade tegelskorstenar. Östra Parkgatan 2: plåtinklädda takkupor, Östra Parkgatan 4: takkupa i trä.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Röda trädörrar.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Verandor på gavlarna. Kolonner och krysställda räcken. Gavelfälten har dekoration i form av tandsnittsfris. Östra Parkgatan 2: Balkonger jämte gavelverandorna. Över balkongerna finns skärmtak i korrugerad plast.	Bevarad utformning på räcken. Balkongerna sannolikt sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönsterform, verandor, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Underhållet av verandorna ska ske med hög ambitionsnivå. Det är viktigt att dekorativa detaljer som tandsnittsfriserna, kolonnerna och de krysställda räcken behålls.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Bryggargatan 2. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B9 Kvarteret Svarvaren, Hofors 13:170

Bryggargatan 2

Huset uppfördes år 1920 som tjänstebostad till bruksanställda. Byggnaden är uppförd i anslutning till det parkområde, "village green" som inramas av ett flertal arbetarbostäder i samma stil. (se Hofors 11:65, Hofors 13:159 och Hofors 13:167.) Grönområdet utgörs av en gräsyta med bevarade större stenar samt löv- och något enstaka barrträd. Byggnaden ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus i samma stil ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Putsad grund, grå	
2	Stomme/ Fasad	Rosamålad locklistpanel	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med brunrött betongtegel. Oputsade tegelskorstenar. Takkupor. Profilerad takfot.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Grå trädörrar.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade samt lunettfönster på gavlarna, vita.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Veranda mot söder. Entréparti mot norr.	Partierna är sentida, men entrépartiet mot norr har föregåtts av en veranda med liknande form och storlek. Oklart om verandan mot söder fanns där ursprungligen.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- Taket får inte brytas upp med fler takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Bryggargatan 4. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B10 Kvarteret Svarvaren, Hofors 13:167

Bryggargatan 4

Huset uppfördes år 1920 som arbetarbostad till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaden är uppförd i anslutning till det parkområde, "village green" som inramas av ett flertal arbetarbostäder i samma stil. (se Hofors 11:65, Hofors 13:159 och Hofors 13:170.) Grönområdet utgörs av en gräsyta med bevarade större stenar samt löv- och något enstaka barrträd. Norr om byggnaden finns en park med bl.a. gungställningar och rutschkana. Byggnaden ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Putsad grund, grå.	
2	Stomme/ Fasad	Beige spritputs. Slätputsade fönsteromfattningar och hörn i samma färg.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med brunrött betongtegel. Oputsad tegelkorsten. Profilerad vitputsad takgesims.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Ljusaprikos trädörr.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Verandor med entréparti på vardera gavel. Den nordöstra delen av verandan är inglasad, glas med aluminiumprofiler.	Entrépartierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställt räcke och träpelare. Inglasningen minskar det kulturhistoriska värdet.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader till sin helhet, fönsterform, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Östra Parkgatan 1. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Östra Parkgatan 3. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B11 Kvarteret Valsmästaren, Hofors 11:178

Östra Parkgatan 1 och 3

Husen uppfördes år 1920 som tjänstebostäder till brukets anställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Relativt höga putsade socklar, svarta	
2	Stomme/ Fasad	Gulaprikos locklistpanel.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Lätt brutna sadeltak belagda med brunrött betongtegel. Oputsade tegelskorstenar. Takkupor. Profilerad takgesims.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Röda trädörrar. Östra Parkgatan 1 även vita dörrar på baksidan.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade, vitmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Verandor på gavlarna. Krysställda räcken och åttakantiga kolonner. På de östra sidorna, ingångar med skärmtak över dörrarna. Falsad plåt på skärmtaken. Balkonger jämte gavelverandorna. Verandorna på Östra Parkgatan 1 har tandsnittsfris. Östra Parkgatan 1 har även två entréer med skärmtak och trappor med kryssräcken på baksidan, Östra Parkgatan 3 har en.	Flera klassicistiska arkitekturelement. Balkongerna sannolikt sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönsterform, verandor, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Underhållet av verandorna ska ske med hög ambitionsnivå. Det är viktigt att dekorativa detaljer som tandsnittsfriserna, de krysställda räckena och kolonnerna behålls.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.
- Den falsade plåten på skärmtaken på byggnadernas baksidor ska behållas.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Östra Parkgatan 5–13. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B12 Kvarteret Valsmästaren, Hofors 11:65

Östra Parkgatan 5–13

Husen uppfördes år 1920 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaderna är uppförda i anslutning till det parkområde, ”village green” som inramas av ett flertal arbetarbostäder i samma stil. (se Hofors 13:159, Hofors 13:167 och Hofors 13:170.) Grönområdet utgörs av en gräsyta med bevarade större stenar samt löv- och något enstaka barrträd. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slätputsade socklar, mörka.	
2	Stomme/ Fasad	Spritputsade fasader i ljusa färger. Slätputsade fönsteromfattningar och hörn.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna och omfattningarna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutna sadeltak belagda med tvåkupigt lertegel. Vissa byggnader har opputsade tegelskorstenar medan andra har plåtinklädda. Släta vitputsade takgesimser.	Tidstypisk form och material. Byggnaderna har kvar det ursprungliga takmaterialet, till skillnad från de flesta andra i samma område.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar i svaga pastellkulörer.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade samt runda fönster på gavlarna, vitmålade.	Fönstren bytta till moderna fönster med tjockare mittpost, formen i huvudsak bevarad.
6	Övrigt	Byggnaderna belägna med gavlarna ut mot parken, däremellan sammanbinds de med entré- och garageparti.	Verandor på gavlarna har ursprunglig form och storlek. Garagesammanbindningen är sentida, fungerar dock bra då det är mycket enhetligt utfört.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasadernas uppbyggnad, fönsterform, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Skolgatan 4 och 2. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B13 Kvarteret Valsmästaren, Hofors 11:84

Skolgatan 2 och 4

Husen uppfördes år 1920 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaderna är placerade med gavlarna mot vägen. Till skillnad mot de flesta andra hus i området förefaller vindsvåningarna vara inredda. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Putsad grund, grå.	
2	Stomme/ Fasad	Locklistpanel, Skolgatan 4 målad i olivgrön kulör och Skolgatan 2 i ljusgrå kulör. Släta breda hörnmarkeringar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Putsade skorstenar. Slät vitputsad takgesims.	Tidstypisk form och material. Byggnaderna har kvar det ursprungliga takmaterialet, till skillnad från de flesta andra i samma område.
4	Portar/ Öppningar	Ljusgrå trädörrar.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade samt mindre fyrdelade i gavelspetsarna.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Byggnaderna belägna med gavlarna ut mot Skolgatan, entrépartierna belägna på byggnadernas långsidor.	Entrépartierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställt räcke och träpelare.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönsterform, färgsättning och takets form och material ska bevaras underhållas med traditionella material och metoder.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Västra Parkgatan 6–14. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B14 Kvarteret Jägaren, Hofors 13:159

Västra Parkgatan 6–14

Husen uppfördes år 1921 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaderna är uppförda i anslutning till det parkområde, ”village green” som inramas med ett flertal arbetarbostäder i samma stil. (se Hofors 13:170, Hofors 13:167 och Hofors 11:65.) Grönområdet utgörs av en gräsyta med bevarade större stenar samt löv- och något enstaka barrträd. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slätputsad sockel.	
2	Stomme/ Fasad	Tegelstomme. Spritputsade fasader i ljusa färger. Slätputsade fönsteromfattningar och hörn. Tilläggsisolerade på 1980-talet	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna och omfattningarna är karaktärsskapande. Tilläggsisoleringen förtar vissa av detaljerna.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Vissa byggnader har oputsade tegelskorstenar medan andra har plåtin-klädda skorstenar. Slät vitputsad takgesims.	Tidstypisk form och material. Byggnaderna har kvar det ursprungliga takmaterialet, till skillnad från de flesta andra i samma område.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar i svaga pastellkulörer.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade samt runda fönster på gavlarna, vitmålade.	Fönstren bytta till moderna fönster med tjockare mittpost, formen i huvudsak bevarad.
6	Övrigt	Byggnaderna belägna med gavlarna ut mot parken, däremellan sammanbinds de med entré- och garageparti.	Verandor på gavlarna har ursprunglig form och storlek. Garagesammanbindningen är sentida, fungerar dock bra då det är mycket enhetligt utfört.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasadernas uppbyggnad, fönsterform, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Skolgatan 8. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B15 Kvarteret Jägaren, Hofors 13:166

Skolgatan 8

Huset uppfördes år 1920 som arbetarbostad till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Byggnaden ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slätputsad grå sockel.	
2	Stomme/ Fasad	Olivgrön locklistpanel med breda släta hörnmarkeringar, vita.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna och omfattningarna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Putsad skorsten. Slätputsad vit takgesims.	Tidstypisk form och material. Byggnaden har kvar det ursprungliga takmaterialet, till skillnad från de flesta andra i samma område.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade runda små fönster på gavlarna, vitmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Byggnaden är belägen med gaveln ut mot Skolgatan. Verandor på långsidorna. Åttakantiga kolonner bär upp taken.	Entrépartierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställda räcken.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönsterform, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Äldre totografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Skolgatan 6. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B16 Kvarteret Kilen, Hofors 11:170

Skolgatan 6

Huset uppfördes år 1920 som tjänstebostad till bruksanställda. Byggnaden är uppförd i änden av det parkområde som inramas av ett flertal arbetarbostäder i samma stil och ligger mittemot Hofors 13:170. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Utformningen av entrépartiernas verandor är sannolikt den ursprungliga med krysställda räcken och åttakantiga kolonner. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå spritputsad grund.	
2	Stomme/ Fasad	Gammelrosa locklistpanel. Släta breda hörnmarkeringar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
4	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med brunrött betongtegel. Putsade skorstenar. Takkupor.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
5	Portar/ Öppningar	Ljusblå trädörrar.	Äldre karaktär.
6	Fönster	Sexdelade, vitmålade.	Tidstypisk form.
7	Övrigt	Verandor på gavlarna. Krysställda räcken och åttakantiga kolonner. Gavelfältet pryds av en tandsnittsfris. Balkonger på gavlarna, täta brädräcken.	Flera klassicistiska arkitekturelement. Verandornas utformning är välbevarade. Balkongerna ev. sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönsterform, verandor, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Verandorna har stor del i karaktären och underhållet ska därför ske med hög ambitionsnivå.
- Taket får inte brytas upp med ytterligare takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet med fördel bytas till traditionellt lertegel.

Högtomtaskolan. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Högtomtaskolan och gymnastikbyggnaden. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B17 Kvarteret Högtomta, Hofors 5:25

Högtomtaskolan

Fastigheten består av två byggnader, uppförda 1929–30, en skolbyggnad och en gymnastikbyggnad. Skolbyggnaden är uppförd i ett klassicistiskt formspråk med symmetriskt uppbyggda fasader. Gymnastikbyggnaden har givits ett underordnat formspråk. Dess fasader består av rödfärgad locklistpanel och taket är delvis belagt med enkupigt lertegel. Pelargången som sammanbinder de båda byggnaderna har toscanska kolonner. Idag används Högtomtaskolan som kontor. Under 2005–2006 har en ny byggnad uppförts på den f.d. skolgårdens södra del.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gråputsad hög sockel.	Karaktärsskapande.
2	Stomme/ fasad	Brunröd ädelputs.	Tidstypisk färgsättning
3	Tak	Sadeltak belagt med enkupigt lertegel. Plåtinklädda skorstenar.	Taket har en tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Huvudentrén består av en lackad ekport.	Tidstypisk originalport av hög kvalitet.
5	Fönster	I första och andra våningen högresta åttadelade, i bottenvåningen mindre sexdelade. I gavelpartierna smäckra runda fönster. Vitmålade utom i bottenvåningen som har gråmålade fönster.	Fönstrens storlek markerar byggnadens status.
6	Övrigt	På gavlarna finns gavelfrontoner, på den norra gaveln finns årtalsinskriftion. Över huvudentrén finns en fasaddekoration.	Karaktärsskapande detaljer.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönster, portar, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Samma riktlinjer gäller även för den fd. gymnastiksalen och pelargången.
- Taken får inte brytas upp med takkupor.

Skolgatan 3 och Östra Parkgatan 19. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B18 Kvarteret Föraren, Hofors 11:85

Skolgatan 3 och Östra Parkgatan 19

Husen uppfördes år 1920 som arbetarbostäder till bruksanställda. Klassicismens formspråk är tydligt med symmetriskt uppbyggda fasader. Skolgatan 3 är placerad med gavelsidan ut mot Skolgatan, medan Östra Parkgatan 19 har sin gavelfasad mot Östra Parkgatan. Byggnaderna ingår i en större miljö med sammanlagt 35 hus i samma stil ritade av Cyrillus Johansson.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Putsad grund, grå.	
2	Stomme/ Fasad	Locklistpanel, Skolgatan 3 målad i en gulgrå kulör och Östra Parkgatan 19 i en ljusgrå kulör. Släta breda hörnmarkeringar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk. De breda hörnpartierna är karaktärsskapande.
3	Tak	Lätt brutet sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Putsade skorstenar. Slät vitputsad takgesims.	Tidstypisk form och material. Byggnaderna har kvar det ursprungliga takmaterialet, till skillnad från de flesta andra i samma område.
4	Portar/ Öppningar	Ljusgrå trädörrar.	Sentida, harmonierar dock fint med övrig byggnad.
5	Fönster	Sexdelade samt lufter med fyrdelad spröjs i gavelpetsarna, vita.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Skolgatan 3 är placerad med gavelfasaden ut mot Skolgatan, Östra Parkgatan 19 har sin gavelfasad mot Östra Parkgatan. Verandor vid entréerna.	Partierna är sentida, de ursprungliga hade samma form och storlek men med krysställt räcke och träpelare.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönsterform, färgsättning och takets form och material ska bevaras underhållas med traditionella material och metoder.
- Äldre fotografier kan tjäna som förlagor vid ett återställande av verandornas tidigare utförande.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Synargatan 8, från gatan. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Synargatan 8, från gården. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B19 Kvarteret Föraren, Hofors 32:2

Synargatan 2–8

De fyra hyreshusen på Synargatan uppfördes år 1952 för SKF, arkitekt var Sten Dahlén. Materialet var prefabricerade betongelement (Schieferola lättbetong). Området består av fyra nätta huskroppar med en varierad takhöjd, mot gatan två våningar och mot gården två eller tre våningar. Byggnadsmaterialet var nyskapande och därför är husen byggnadsteknikhistoriskt mycket intressanta. Tyvärr försvann många kulturhistoriskt värdefulla detaljer i samband med en renovering år 1992. Ursprungligen fanns en variation i fasaderna genom att de lägre delarna hade balkonger medan de högre hade franska balkonger. Vidare fanns specialanpassade blomsterlådshållare. Idag är de franska balkongerna borta och ersatta med stora vanliga balkonger. Blomsterlådshållarna är borta och originalportarna utbytta till otraditionella aluminiumportar. Byggnaderna har dock fortfarande ett miljöskapande värde och de kontrasterar på ett effektivt sätt mot de äldre arbetarbostäderna på andra sidan Synargatan.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Betong, målad i ljusbrun kulör	
2	Stomme/ Fasad	Prefabricerade lättbetongelement i ljusa kulörer	Nyskapande konstruktion. Tidiga betongelementhus, även sett i ett nationellt perspektiv.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Oputsade tegelskorstenar och öppen takfot.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Bruneloxerade aluminiumportar. Garageportar i källarvåning.	Sentida, otraditionellt material. Karaktäristiskt 50-tal.
5	Fönster	Enluftsönster, varierande storlekar.	Tidstypisk form, men moderna material.
6	Övrigt	Skärmtak över entréerna.	Sentida tillägg.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivras eller byggas till.
- Fasaderna i sin helhet och den öppna takfoten samt takets form och material ska bevaras. Taket ska underhållas med traditionella material.
- Taken bör inte brytas upp med takkupor.
- Äldre foton kan tjäna som förlaga om man väljer att återställa byggnadernas karaktär.

Synargatan 3. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Synargatan 9. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B20 Kvarteret Synaren, Hofors 32:3

Synargatan 3–9

Byggnaderna mellan Synargatan och Storgatan uppfördes som arbetarkaserner till bruksanställda, men byggdes år 1985 om till bostadsrätter. Synargatan 3, 5 och 7 byggdes år 1914 i en nationalromantisk stil, medan Synargatan 9, som uppfördes 1917 efter ritningar av Cyrillus Johansson, har en klassicistisk karaktär. Byggnaderna fick behålla sin utvändiga karaktär vid ombyggnaden, men invändigt ändrades planlösningarna. De dekorativa delarna utgörs bland annat av mönstersågade snickerier. Det är små detaljer som skiljer mellan byggnaderna, men i stort läser man dem som enhetliga.

Garagebyggnaderna mellan husen, med fasader av stående, rödfärgad fasspont-panel och tak av sinuskorrugerad plåt, tillkom i samband med ombyggnaden.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Delvis synliga slaggstensgrunder.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Synargatan 3, 5 och 9 har fasader klädda med aprikosrosa locklistpanel. Synargatan 7 har slätputsfasader i samma kulör. Släta breda hörnmarkeringar.	Små variationer ger liv åt fasaderna. Hörnmarkeringarna utgör en stor del av det arkitektoniska formspråket.
3	Tak	Synargatan 3–7 har valmade gavelspetsar och ett stort taksprång med synliga taktassar som har enkel utformning. Synargatan 9 har sadeltak utan taksprång. Samtliga tak är täckta med tvåkupigt lertegel. Skorstenarna är oputsade, av tegel och med utkragade krön. Takfönster.	Tidstypisk form och material. Takfönstren är ett sentida tillägg.
4	Portar/ Öppningar	Ljusbruna fyllningsdörrar med fönster.	Sannolikt originaldörrar, viktig del i helhetskaraktären. På Synargatan 9 är dock dörrarna nytillverkade.
5	Fönster	Synargatan 3–7 har fyrkantiga, 9-delade fönster, i vindsvåningen även små, liggande. Synargatan 9 har 12-delade fönster, i öv små fyrkantiga, fyrdelade. Samtliga fönster målade i ljusbrun kulör.	Tidstypisk och karaktärsskapande form.
6	Övrigt	Synargatan 3–7 har frontespiser och verandor med valmade tak, frontespiserna och verandorna på Synargatan 9 har sadeltak. Taken är täckta med falsad plåt. Kryss- och spjälräcken samt svarvade och åttakantiga kolonner.	Ursprungliga, fint arbetade detaljer.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna bör inte rivas eller byggas till.
- Byggnaderna har så högt kulturhistoriskt värde och en sådan karaktär att den ska bevaras i sin helhet och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid underhåll ska de befintliga detaljerna tjäna som förlaga om nya behovet tillverkas.
- Taket får inte brytas upp med takkupor

Storgatan 34. Bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Avträdet. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

B21 Kvarteret Skrivaren, Hofors 32:1

Storgatan 34, "Snålbo"

Byggnaden uppfördes år 1917 som en arbetarkasern till bruksanställda, arkitekten var Cyrillus Johansson. Formspråket är mycket likt byggnaden på andra sidan Syrengatan. Här har fasaderna dock givits enklare karaktär så till vida att de är rödslammade.

På fastigheten finns även den ursprungliga vedboden och avträdet bevarat. Uthusbyggnaderna har utformats med fantasirikedom, framförallt när det gäller takformerna. Vedboden har ett tälttak medan avträdet tak är utformat liksom ett säteritak med vädringsöppningar i den övre delen. Gårdsbyggnaderna utgör en viktig del i hela gårdsupplevelsen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Slaggstensgrund.	Lokalt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Rödfärgad locklistpanel. Breda släta ljusgrå hörnmarkeringar.	Tidstypisk fasadutformning.
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Två oputsade, tegelskorstenar. Takfönster mot väster.	Taket har tidstypisk form och material. Takfönstren är ett sentida tillägg.
4	Portar/ Öppningar	Svarta fyllningsdörrar med fönster.	Sannolikt originaldörrar, viktig del i helhetskaraktären. Förstärker ytterligare den enkla utformningen.
5	Fönster	Stående form med bågar med vardera sexdelad spröjs, blandat med kvadratiske fönster med fyrdelad spröjs, aprikosbruna.	Tidstypiska och mycket karaktärs- skapande.
6	Övrigt	Frontespis med sadeltak. Verandor mot öster och väster. Enkla spjälräcken och åttakantiga kolonner.	Ursprungliga detaljer.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärs-
skapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, portarna, färgsättningen samt takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Slaggstensgrunden får inte putsas över.
- Underhållet av verandorna bör ske med hög ambitionsnivå. Det är viktigt att den enkla karaktären behålls.
- Taket på huvudbyggnaden bör inte brytas upp med takkupor.

Utdrag ur Lantmäteriets tätortskarta.

BEVARANDEOMRÅDE C

Egnahemmens Hofors

C1	Kvarteret Föraren, Hofors 7:76	Östra Parkgatan 23
C2	Kvarteret Föraren, Hofors 7:74	Östra Parkgatan 27
C3	Kvarteret Roten, Hofors 7:22	Tallmogatan 3
C4	Kvarteret Stammen, Hofors 7:18	Smålandsgatan 12
C5	Kvarteret Lunden, Hofors 4:21	Västra Villagatan 56
C6	Kvarteret Barken, Hofors 4:45	Brännkärrsgatan 23
C7	Kvarteret Barken, Hofors 5:53	Brännkärrsgatan 17
C8	Kvarteret Barken, Hofors 5:70	Thomasgatan 6
C9	Kvarteret Barken, Hofors 5:59	Eriksgatan 18
C10	Kvarteret Kronan, Hofors 6:32	Brännkärrsgatan 9
C11	Kvarteret Kronan, Hofors 5:60	Thomasgatan 3
C12	Kvarteret Lyktan, Hofors 5:41	Eriksgatan 11
C13	Kvarteret Lyktan, Hofors 5:48	Faluvägen 20

Östra Parkgatan 23. Notera garageporten. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C1 Kvarteret Föraren, Hofors 7:76

Östra Parkgatan 23

Byggnaden uppfördes i mitten av 1930-talet i en omisskännelig funktionalistisk arkitektur. Här finns inga onödiga utsmyckningar, väggarna är släta, fönstren ospröjsade och taket är platt. Byggnaden är i det stora hela oförändrad, men en del av dess kulturhistoriska värde gick förlorat då den falsade takplåten byttes till trapetsprofilerad plåt.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå sockel av betong. Hög mot söder. Sockeln fortsätter ut i trädgården som en terrassering.	Karaktärsskapande. Miljöskapande, modernistiskt uttryck.
2	Stomme/ Fasad	Vit slätputsad fasad utan fönsteromfattningar	Slätputs i ljusa färger är typiskt för funktionalismen.
3	Tak	Flackt tälttak belagt med svart trapetsprofilerad plåt. Enkelt utskjutande taksprång. Plåtinklädd skorsten.	Tidstypisk form, dock sentida, otraditionellt takmaterial.
4	Portar/ Öppningar	Trädörr, garageport i trä.	Entrédörren sannolikt utbytt under 1960-talet. Garageporten är antagligen den ursprungliga.
5	Fönster	Två- och treluftsfönster, vita fönsterbågar och brunmålade karmar.	Tidstypiska fönster för funktionalismen.
6	Övrigt	Veranda och balkong mot söder, balkong över hörnet. Smidesräcken i gjutjärn. Ett stort skärmtak av korrugerad plast över balkongen. Garage i byggnadens källarplan.	Del av det tidstypiska formspråket. Räcken sannolikt de ursprungliga. Det stora, sentida skärmtaket förtar något av byggnadens arkitektoniska uttryck.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, garageporten, färgsättningen, takets form och verandan samt balkongerna ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Sockeln har stor del i byggnadens karaktär tack vare att byggnaden är byggd i sutteräng.
- Vid framtida takarbeten kan det trapetsprofilerade plåttaket med fördel bytas till falsad plåt.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Östra Parkgatan 27. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C2 Kvarteret Föraren, Hofors 7:74

Östra Parkgatan 27

Byggnaden uppfördes år 1935 i ett funktionalistiskt formspråk. Byggnadens form som kub är tydlig. Fasaderna är stramt hållna med få utsmyckningar. Entrépartiet skyddas av ett enkelt skärmtak med en liten överliggande balkong.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gråmålad betonggrund.	
2	Stomme/ Fasad	Fasaden klädd med grå eternitplattor.	Eterniten utgör en stor del av byggnadens karaktär. Dessutom ett tidstypiskt material.
3	Tak	Flackt tälttak belagt med röd falsad plåt. Enkelt, utskjutande taksprång. Plåtinklädd skorsten.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Röda trädörrar.	Entrédörren av modern typ.
5	Fönster	Enlufts- och tvålufts-fönster, rödmålade bågar, vita karmar och omfattningar.	Tidstypiska funkisfönster.
6	Övrigt	Entrépartiet skyddas av ett enkelt skärmtak med överliggande balkong. Byggnaden har även försetts med en stor altan mot söder med fasader av fjällpanel och tak av korrugerad plast.	Balkongen har sannolikt tillkommit senare. Altanen är ett senare tillkommet tillägg som förtar något av det enkla formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fönstren, takets form och material samt entrépartierna ska bevaras och underhållas med traditionella material. Även fasaderna ska bevaras. Underhåll bör ske med liknande material.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Tallmogatan 3. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C3 Kvarteret Roten, Hofors 7:22

Tallmogatan 3

Byggnaden uppfördes under slutet av 1920-talet och är välbevarad till form och karaktär. Den tidigare öppna verandan mot söder har dock byggts in under senare tid. Byggnaden ligger i en sluttning vilket gör att från söder markeras byggnaden genom den höga gjutna grunden.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Betonggrund.	Karaktärsskapande på grund av läget.
2	Stomme/ Fasad	Ljusgrå liggande fasspontpanel, gröna omfattningar och knutar.	Panelen nymålad vid dokumentationstillfället. Färgsättningen typisk för jugendtidens bebyggelse.
3	Tak	Brutet tak belagt med tvåkupigt lertegel. Oputsad tegelskorsten. Vissa av stuprören har skarpa vinklar. Låg frontespis med pulpettak mot norr.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Fyllningsdörrar med fönsterparti, röda.	Sannolikt originaldörrar.
5	Fönster	Varierande; stående tvåluftsfönster med spröjs i övre delen. I övervåningen mot söder lägre, men med lika utformning. På gavlarna lunettfönster och i frontespisen låga, småspröjsade fönster. Samtliga fönster rödmålade.	Tidstypisk form.
6	Övrigt	Glasveranda med ovanliggande balkong mot söder. Balkongräcke av stående, vitmålade spjälor.	Inglasningen gjord under senare tid, men med tidstypiska fönster. Balkongräcket har en något klumpig utformning.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande fasadarkitekturelementen som panel i sin helhet, fönstren, portarna och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Verandapartiet är ett karaktärsskapande element som ska bevaras, balkongen kan med fördel förses med smäckrare räcken. Vid ett återskapande kan äldre foton tjäna som förlaga.
- Taket får inte brytas upp med ytterligare takkupor.

Smålandsgatan 12, huvudbyggnaden sedd från gatan. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Smålandsgatan 12, uthusbyggnaden med garage. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C4 Kvarteret Stammen, Hofors 7:18

Smålandsgatan 12

Byggnaden uppfördes år 1930 i klassicistisk stil med vissa funktionalistiska inslag (de ospröjsade fönstren). Fasaderna är symmetriskt och harmoniskt uppbyggda och hörnen markeras av breda hörnbrädor.

På fastigheten finns även ett uthus som rymmer ett garage. Uthuset är välbevarat och går i samma stil som huvudbyggnaden när det gäller panel och takmaterial (lertegel, tvåkupigt), men fönstren är spröjsade. Uthusbyggnaden har stor del i gårdsupplevelsen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå, spritputsad betonggrund.	
2	Stomme/ Fasad	Grå locklistpanel, vita breda hörnmarkeringar och vita foder	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med enkupigt lertegel. På taket finns en oputsad tegelskorsten.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Trädörr med enluftsöfönster, blåmålade	Eventuellt ursprunglig.
5	Fönster	Tvåluftsöfönster samt lunettöfönster i gavelspetsarna. Samtliga öfönster är vitmålade.	Lunettöfstren var typiska för 20-talsklassicismen, medan övriga öfönster är av funkiskaraktär.
6	Övrigt	Veranda mot väster med tak av falsad plåt. Överliggande balkong med fronter av sinusprofilerad plåt.	Del av det tidstypiska formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaden i sin helhet, öfönster, portarna, takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Riktlinjerna gäller även för uthusbyggnaden.
- Taket bör inte brytas upp med takkupor.

Västra Villagatan 56. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C5 Kvarteret Lunden, Hofors 4:21

Västra Villagatan 56

Byggnaden är uppförd år 1930 i en kvardröjande 20-talsclassicistisk villaarkitektur på en stor tomt som sluttar mot söder. Huset är oförändrat både till form och till karaktär. Trädgården har dock genomgått ändringar under de senaste åren, bland annat genom att äldre träd har sågats ner.

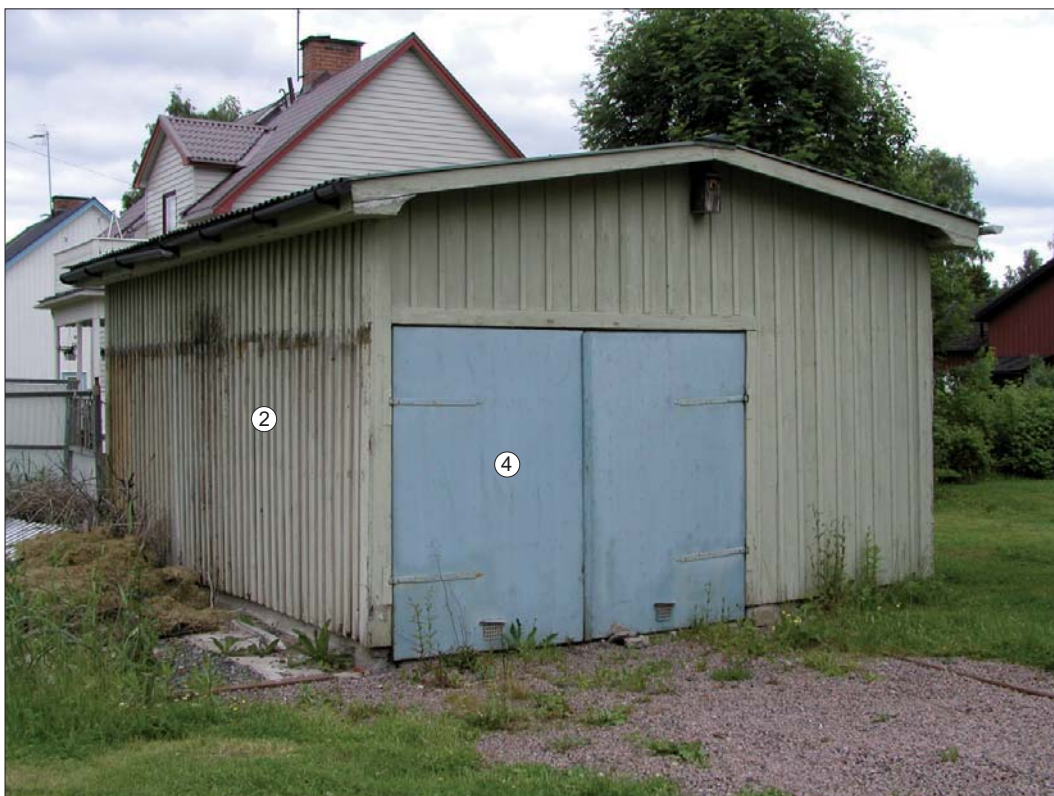
	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gråputsad grund av betong. Källare under huset.	
2	Stomme/ Fasad	Liggande rödmålad fasspontpanel. Vitt listverk.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Brutet tak belagt med tvåkupigt lertegel. Oputsad tegelskorsten. Takkupor mot öster och mot väster.	Tidstypisk form och material. Taket nyligen omlagt.
4	Portar/ Öppningar	Blå trädörr. Grå källarport av trä.	Entrédörren sentida. Dock traditionellt material.
5	Fönster	Stående, sexdelade fönster i bottenvåningen. I övervåningen mindre, fyrdelade med fyrkantig form. Även små fyrkantiga på vinden. Samtliga fönster vitmålade.	Tidstypiska fönster. Sannolikt ursprungliga.
6	Övrigt	Glasveranda in mot trädgården mot väster. Balkong med ett enkelt järnräcke mot söder	Del av det tidstypiska formspråket. Balkongen är inte ursprunglig, men den har en diskret utformning.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, färgsättningen samt takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Verandan är en viktig del av byggnadens karaktär och får därför inte byggas om.
- Taket bör inte ytterligare brytas upp med takkupor.

Brännskärsgatan 23, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Brännskärsgatan 23, garaget. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C6 Kvarteret Barken, Hofors 4:45

Brännkärrsgatan 23

Byggnaden uppfördes år 1935 med ett tidstypiskt funktionalistiskt formspråk. Här finns inga onödiga utsmyckningar, väggarna är släta, fönstren ospröjsade och taket är platt. Vid inventeringstillfället föreföll byggnaden stå öde. Underhållet är eftersatt. I princip samtliga tidstypiska detaljer är bevarade på byggnaden, något som är ovanligt för området.

På fastigheten finns även ett garage som är uppfört några år efter bostadshuset. Garaget är enkelt utformat med ljusgrön locklistpanel och släta portar i turkos kulör. Takmaterialet är dock sentida, svart trapetsprofilerad plåt.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå slätputsad betonggrund.	
2	Stomme/ Fasad	Fasaderna är putsade med gulgrå slätputs.	Tidstypiskt material och färgsättning.
3	Tak	Flackt tälttak belagt med röd falsad plåt. Stort taksprång. Plåtinklädd skorsten.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Trädörr med fönsterslitsar. Grönmålad balkongdörr av trä med enlufts-fönster.	Ytterdörren sannolikt tillkommen på 1960-70-talet, dock traditionellt material. Balkongdörren ursprunglig.
5	Fönster	Två- och fyrlufts-fönster, gröna fönsterbågar. Färgen på karmarna har flagat bort.	Tidstypiska funkisfönster, ursprungliga.
6	Övrigt	Balkongen ligger in mot gården, mot söder. Rummet under har fönsterband. Balkongräcken och även entréräcken i järn. Ett enkelt, nästan svävande skärmtak över entrén.	Tidstypiska och smäckert utformade detaljer. Viktiga delar för helhetsupplevelsen av byggnaden.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, portarna förutom ytterdörren, entrépartierna, balkongen och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Den tidstypiska färgsättningen ska bevaras vid kommande underhållsåtgärder.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.
- Garagets karaktärsskapande element som locklistpanel och portar och takets form bör bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.

Brännkärrsgatan 17, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Brännkärrsgatan 17, garaget. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C7 Kvarteret Barken, Hofors 5:53

Brännkärrsgatan 17

Byggnaden uppfördes 1934 i karaktäristisk villaarkitektur där stilelementen är hämtade både från 20-talsklassicismen och från funktionalismen. Byggnaden är i sin helhet oförändrad till form och karaktär. Tomten är stor med en välkött trädgård.

På fastigheten finns även ett garage från 1940-talet som går i samma stil som bostadshuset med grön locklistpanel. Portarna är av äldre karaktär och bruna. Taket är dock belagt med röd sinusprofilerad plåt.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Brunmålad grund av betong.	
2	Stomme/ Fasad	Grön locklistpanel med vita släta knutar och foder.	Sannolikt ursprunglig färgsättning
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. På taket finns en oputsad tegelskorsten med utkragat krön. Frontespis vid balkongen. En låg frontespis med pulpettak även mot norr.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Trädörrar.	Sentida. Dock traditionellt material.
5	Fönster	Vita ospröjsade två- och treluftsönster. Profilerade överstycken.	Tidstypiska, fint utformade detaljer.
6	Övrigt	Entréparti med ovanliggande balkong åt söder. Balkongen bärs upp av pelare med kapital.	Fint utformade detaljer.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, entrépartiet och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Detta gäller även för garaget.
- Taket får inte ytterligare brytas upp med takkupor.
- Den stora tomten får inte delas upp eller ytterligare bebyggas.

Thomasgatan 6, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Thomasgatan 6, garaget. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C8 Kvarteret Barken, Hofors 5:70

Thomasgatan 6

Byggnaden uppfördes år 1947 med hjälp av en prefabricerad byggsats som monterades ihop på platsen. Den har under den senare tiden genomgått ett antal förändringar, dock utan att det kulturhistoriska värdet har minskat alltför mycket. Bland annat har den tidigare öppna farstuvisten byggts in och fasaderna och fönstren getts en ny, enklare färgsättning.

På fastigheten finns även ett garage som är beläget långt in på gården. Garaget har ännu kvar den gröna kulören som även bostadshuset tidigare haft. Garagedörrarna är av äldre karaktär i trä, dock är taket på senare tid omlagt med svart trapetsprofilerad plåt.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Brunmålad betonggrund.	Sannolikt en ursprunglig färgsättning.
2	Stomme/ Fasad	Prefabricerad stomme. Gråblå locklistpanel	Tidstypiskt fasadmaterial, men senare tillkommen färgsättning.
3	Tak	Sadeltak täckt med tvåkupigt lertegel. På taket finns en oputsad tegelskorsten.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Trädörr med fönster.	Sentida, men med ett traditionellt material.
5	Fönster	Vita tvålufts-fönster. Även treluft.	Tidstypiska. Sentida färgsättning.
6	Övrigt	Entréparti mot väster med ovanliggande balkong, frontespis med dörr och fönster vid balkongen. Källarnedfart från den norra gaveln med en ursprunglig ovanliggande altan. Svart järnräcke. Entré med ett enkelt skärmtak och trappa med svart järnräcke på den södra gaveln	Bortsett från farstuvisten tidstypiska detaljer. Järnräcken och källarportarna sannolikt ursprungliga.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller ytterligare byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasadpanelen, fönstren, takets form och material samt de ursprungliga portarna bör bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Samma gäller för garaget, bortsett från taket.
- Taket bör inte ytterligare brytas upp med takkupor.
- Den stora tomten får inte delas upp eller ytterligare bebyggas.

Eriksgatan 18, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Eriksgatan 18, garaget. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C9 Kvarteret Barken, Hofors 5:59

Eriksgatan 18

Byggnaden uppfördes år 1936 med ett funktionalistiskt formspråk. Byggnaden är oförändrad både till form och till karaktär.

På fastigheten finns även ett garage tillkommet på 1950-talet. Garaget har vitputsade fasader, portarna är släta och taket är belagt med papp. Garaget utgör en viktig del i gårdsupplevelsen. På tomten ligger en mängd byggmaterial och annat bråte.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå betonggrund.	
2	Stomme/ Fasad	Vitgrön locklistpanel.	Tidstypisk fasadutformning. Ljusa fasadkulörer är typiska för 1930-talet.
4	Tak	Flackt tälttak belagt med röd falsad plåt. Enkelt utskjutande taksprång. Plåtinklädd skorsten. Stuprör med skarpa vinklar.	Tidstypisk form och material.
5	Portar/ Öppningar	Listdörr.	Sannolikt ursprunglig.
6	Fönster	Två- och treluftsfönster, blå och gröna.	Tidstypiska funkisfönster med tidstypiska kulörer.
7	Övrigt	Utbyggt entréparti med ovanliggande balkong mot väster. Balkongen har ett skärmtak av korrugerad plast. Vid entrén ett stort skärmtak som har tillkommit undre senare tid.	Tidstypiskt formspråk. De senare tillkomna skärmtaken förtar något av byggnadens karaktär.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, portarna, takets form och material och entrépartiet ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder. Samma gäller garaget i sin helhet.
- De senare tillkomna skärmtaken kan med fördel bytas ut mot mer diskreta och tidstypiska lösningar.
- Tomten bör städas.

Brännkärrsgatan 9, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Brännkärrsgatan 9, uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C10 Kvarteret Kronan, Hofors 6:32

Brännkärrsgatan 9

Byggnaden uppfördes år 1922 i en tidstypisk villaarkitektur med klassicistiska drag och är ett av de äldsta husen i nedre Hofors. Många av de karaktärsskapande detaljerna är bevarade, även om entrépartiet har byggts om i sen tid.

På fastigheten finns även en uthuslänga. Den har släta rödfärgade fasader, portarna är svartmålade och fönstren kvadratiske och småspröjsade. Sadeltaket är belagt med äldre betongtegel.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gråmålad, putsad grund av sten/betong.	
2	Stomme/ Fasad	Rödfärgad locklistpanel, släta vita knutar och omfattningar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Brutet tak täckt med tvåkupigt brunt betongtegel. Oputsad tegelskorsten med utkragat krön.	Tidstypisk form, takmaterialet är dock sentida och otraditionellt.
4	Portar/ Öppningar	Vit fyllningsdörr.	Har tillkommit i samband med att den tidigare öppna verandan byggts in under senare tid. Är sannolikt en äldre dörr som återanvänts.
5	Fönster	Stående form, sexdelade, vitmålade. I verandadelen är fönstren småspröjsade och rödmålade. Mindre fönster i gavelspetsarna.	Tidstypiska 1920-talsfönster.
6	Övrigt	Glasveranda mot öster med ovanpåliggande balkong. Frontespis med pulpettak vid balkongen. Balkongdörren har tillkommit sannolikt på 1960–70-talet. Balkongräcket har bytts ut under senare tid.	Verandan och frontespisen är viktiga delar av det tidstypiska formspråket. Balkongräcket har fått en enklare utformning som förtar något av byggnadens karaktär.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönster, färgsättning och takets form ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Uthuset får inte rivas eller byggas till. Exteriören är karaktärsskapande i sin helhet och bör därför behållas och underhållas med traditionella material och metoder. Detta gäller även det äldre betongteglet.
- Glasverandan bör inte byggas till ytterligare.
- Byggnadens tak bör inte ytterligare brytas upp med takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan betongteglet på huvudbyggnaden med fördel bytas mot lertegel.

Thomasgatan 3, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C11 Kvarteret Kronan, Hofors 5:60

Thomasgatan 3

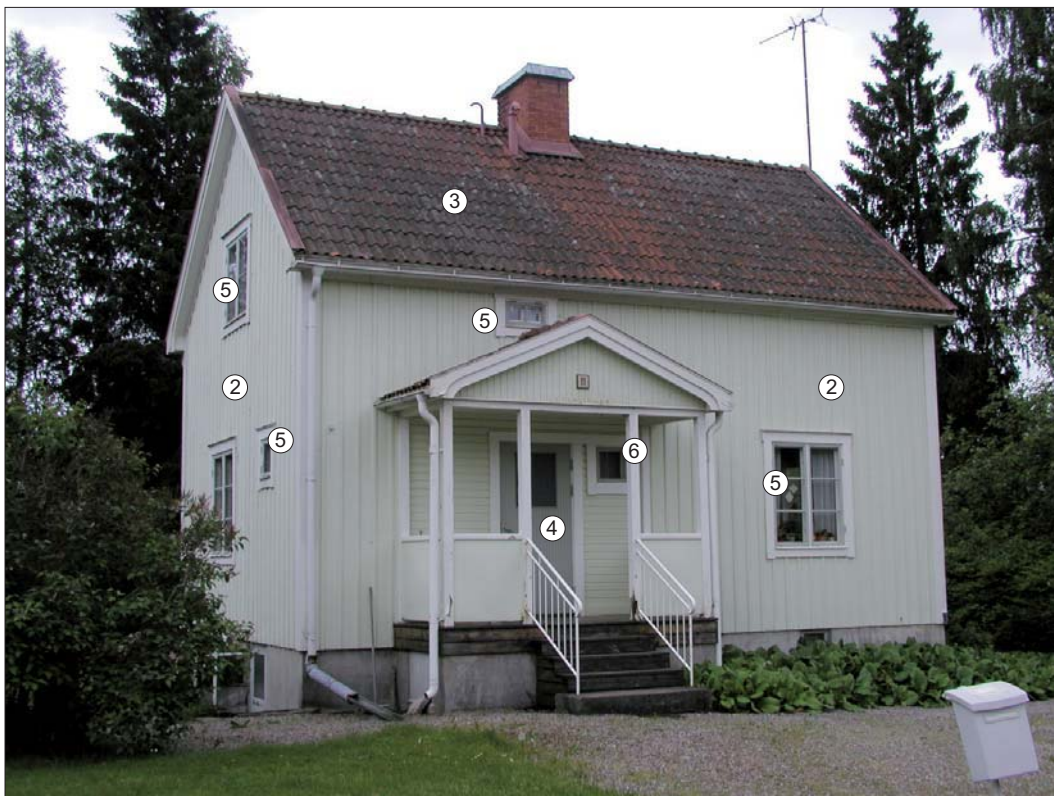
Byggnaden uppfördes år 1937 med ett funktionalistiskt formspråk. Många av de ursprungliga detaljerna är bevarade.

På fastigheten finns även ett uthus/garage som sannolikt tillkom på 1970-talet.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Brunmålad grund av betong. Källare under huset.	
2	Stomme/ Fasad	Gul locklistpanel.	Sentida färgsättning. Färgsättningen var tidigare gulbrun med bruna detaljer.
3	Tak	Flackt tälttak belagt med brun falsad plåt. Stort taksprång utan utsmyckningar. Plåtinklädd skorsten.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Trädörr med fönsterslitsar.	Ytterdörren är sannolikt tillkommen på 1970-talet. Dock traditionellt material.
5	Fönster	Två- och treluftsfönster utan spröjs, vita	Tidstypiska funkisfönster.
6	Övrigt	Burspråk med ovanpåliggande balkong med järnräcke. En liten farstukvist med sadeltak över entrén. Järnräcken av samma typ som på balkongen.	Tidstypiska, smäckert utformade järndetaljer. Farstukvistens tak är sannolikt sentida.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, takets form och material samt balkongen och räcken ska behållas och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Eriksgatan 11, bostadshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Eriksgatan 11, uthuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C12 Kvarteret Lyktan, Hofors 5:41

Eriksgatan 11

Byggnaderna på fastigheten uppfördes år 1931 och består av ett bostadshus och uthus. Byggnaderna ser ut att vara nästintill oförändrade sedan byggnadstiden. Stilelementen är hämtade från 1920-talsklassicismen som dröjde kvar en bit in på 1930-talet.

Även uthuset är oförändrat och hållet i samma stil som bostadshuset. Fasaderna består av stående spontad panel. Uthuset utgör en viktig del i gårdsupplevelsen. Eriksgatan gör en kurva just där fastigheten är belägen. Gatan blir också något bredare. På så sätt hamnar fastigheten i blickfånget och har därför även ett stort miljöskapande värde. Trädgården är mycket välhållen och har kvar mycket av den ursprungliga strukturen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå betonggrund. Källare under huset.	
2	Stomme/ Fasad	Ljusgrön locklistpanel, profilerade vita lister och släta vita hörn.	Ursprungligen var byggnaden gråmålad, dagens färgsättning är dock inte främmande för tiden kring 1930-talet
3	Tak	Sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel. Oputsad tegelskorsten.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Listdörr med ett ospröjsat enluftsönster.	Tillkommen 1955, tidigare dörr hade ett spröjsat öensterparti. Smälter dock väl in i byggnadens karaktär.
5	Fönster	Stående sexdelade fönster bågarna målade i en ljus turkos kulör.	Tidstypiska 1920-talsfönster och färgsättning.
6	Övrigt	Veranda mot norr, med sadeltak uppburet av pelare. Fronter av skivmaterial.	Klassicistiska arkitekturelement. Ursprungligen hade verandan krysställda räcken.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, den ljusa färgsättningen och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Verandan kan återskapas efter äldre fotografier.
- Taket bör inte brytas upp med takkupor.
- Uthuset har stor del i fastighetens miljöskapande värde och bör därför bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.

Faluvägen 20. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

C13 Kvarteret Lyktan, Hofors 5:48

Faluvägen 20

Byggnaden uppfördes år 1932 med ett formspråk som har hämtat stilelement från såväl 1920-talsklassicismen som 1930-talets funktionalism. Det är främst byggnadens kubiska form samt det flacka tälttaket som för tankarna till funktionalismen medan fönstren, takkuporna och fasadernas utformning vittnar om 1920-talets influenser.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Grå betonggrund.	
2	Stomme/ Fasad	Beigevit locklistpanel med släta vita knutar.	Fasadernas formspråk är typisk för 20-talsklassicismen.
3	Tak	Tälttak belagt med enkupigt lertegel. Oputsad tegelskorsten. Profilerad takfot.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Fernissad entrédörr av trä, slät ljusblå garageport	Sentida entrédörr, dock ursprungligt material. Garageporten eventuellt ursprunglig.
5	Fönster	Varierande; stående sexdelade, breda fönster med småspröjs samt kvadratiska fyrdelade fönster. Takkuporna har små lunettfönster. Fönsterbågarna är målade i en ljusblå kulör.	Tidstypiska 1920-talsfönster, original.
6	Övrigt	Burspråk med ovanpåliggande balkong. Garage i källarplanet. Farstukvist med sadeltak, profilerade pelare och klassicistiskt räcke vid entrén.	Delar av det tidstypiska formspråket. Ursprungliga detaljer.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönstren, den ljusa färgsättningen, takets form och material samt verandan och balkongen ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vid ommålning kan fasaderna målas om i en ev. tidigare färgsättning, efter en kulöranalys.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

ÖVRIGA BYGGNADER I HOFORS TÄTORT

Ö1	Kvarteret Kapellet, Hofors 6:63	Kapellgatan 4
Ö2	Kvarteret Bagaren, Hofors 5:29	Kryssgatan 5
Ö3	Kvarteret Bagaren, Hofors 6:4	Hantverkargatan 20
Ö4	Kvarteret Bagaren, Hofors 6:3	Hantverkargatan 22
Ö5	Kvarteret Torget, Hofors 13:178	Staketgatan 6

Kapellgatan 4, kapellet. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Kapellgatan 4, detalj av ventilationsskorsten. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Ö1 Kvarteret Kapellet, Hofors 6:63

Kapellgatan 4

Byggnaden uppfördes 1878 som kapell till Missionsförsamlingen. Byggnaden är än i dag väl bevarad till sin karaktär men används inte längre som kapell. Underhållet är idag eftersatt och hotar såväl hela byggnaden som dess omsorgsfullt utformade detaljer.

Intill kapellet ligger den fd. pastorsbostaden med fasader klädda med liggande och stående fasspontpanel. På gården finns även ett enklare uthus.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Sten- och slaggstenssockel.	Lokala, traditionella material.
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande gräddfärgad fasspontpanel, listverket är profilerat.	Välarbetade detaljer.
3	Tak	Sadeltak belagt med falsad svart skiv- och bandplåt, även delar med svart trapetsprofilerad plåt. På taket finns ett litet torn med spetsbågeöppningar samt en ventilationsskorsten i trä. Stort taksprång med synliga profilerade taktassar.	Omsorgsfullt utformade detaljer som ger byggnaden mycket av dess särprägel som kapell. Karaktärsskapande falsad plåt dock senare tillägg med trapetsprofilerad plåt.
4	Portar/ Öppningar	Varierande utformning, brädklädda i grön kulör, vissa med fönsterparti	Tidstypiska.
5	Fönster	Stående spröjsade i varierad form, vissa har vinkelbruten överdel. Profilerade foder i överliggarna.	Tidstypiska och förstärker byggnadens arkitektoniska formspråk.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas och bör inte byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, takets form, inkl. torn och den falsade plåten ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Grunden får inte putsas över.
- Delar med trapetsprofilerad plåt kan vid takbyte med fördel bytas till falsad plåt, lika omkringliggande ytor.
- Den intilliggande före detta pastorsbostaden samt uthuset har stor del i fastighetens miljöskapande värde.

Kryssgatan 5. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Ö2 Kvarteret Bagaren, Hofors 5:29

Kryssgatan 5

Byggnaden uppfördes under 1930-talet i en stram funktionalistisk stil. Det enkla formspråket är välbevarat vilket ger byggnaden byggnads- och arkitekturhistoriska värden.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Blå slätputsad grund.	
2	Stomme/ Fasad	Vit slätputs.	Få utsmyckande detaljer ger byggnaden dess omisskännliga funktionalistiska stil.
3	Tak	Sadeltak belagt med grå falsad skivplåt. Takfoten är slät och inbyggd. Plåtinklädd skorsten.	Tidstypisk form och material.
4	Portar/ Öppningar	Träport, lackad. Balkongdörr med glasparti	1960–70-talskataktär.
5	Fönster	Stående ospröjsade bågar med mittpost. Rödmålade.	Tidstypiska.
6	Övrigt	Mot söder finns i övervåningen entré- och balkongpartiet med omålat träräcke. Mot norr det vidbyggda garagepartiet. Vid entrén ett enkelt järnräcke.	Balkongräcket sentida. Tidstypiskt utförande på delarna.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som grund, fasad, fönster, färgsättning, takets form och material ska behållas och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket bör inte brytas upp med takkupor.

Hantverkargatan 20. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Ö3 Kvarteret Bagaren, Hofors 6:4

Hantverkargatan 20

Byggnaden uppfördes ursprungligen kring sekelskiftet 1900 som Baptistkyrka, idag är den ombyggd till bostadshus. Trots den ändrade användningen har byggnadens exteriör behållit sitt tidstypiska och karaktäristiska formspråk.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Stensockel.	Tidstypiskt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande grå fasspontpanel med vitt listverk och släta vita hörnknutar.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med svart trapetsprofilerad plåt. På taket finns en oputsad tegelskorsten med utkragat krön samt en plåtinklädd skorsten med utkragat krön. Stort taksprång med synliga profilerade taktassar.	Tidstypiskt utförande, dock otraditionell utformning på plåten.
4	Portar/ Öppningar	Vita med fönsterparti.	Sentida.
5	Fönster	Höga spröjsade fönster med vinkelbruten överdel, engelskt röd kulör.	Form och storlek visar på byggnadens ursprungliga funktion.
6	Övrigt	Entré på byggnadens norra gavel, veranda med snickarglädjedetaljer såsom mönstersågade detaljer.	Viktig del av det tidstypiska formspråket.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivras eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som grunden, fasaderna i sin helhet, fönster, färgsättning och takets form och skorstenarna ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Ytterligare fönster får inte tas upp.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.
- Vid framtida takarbeten kan den trapetsprofilerade plåten med fördel bytas till traditionell falsad skivplåt.
- Hög ambitionsnivå ska ställas på utformningen av eventuella komplementbyggnader.

Hantverkargatan 22. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Ö4 Kvarteret Bagaren, Hofors 6:3

Hantverkargatan 22

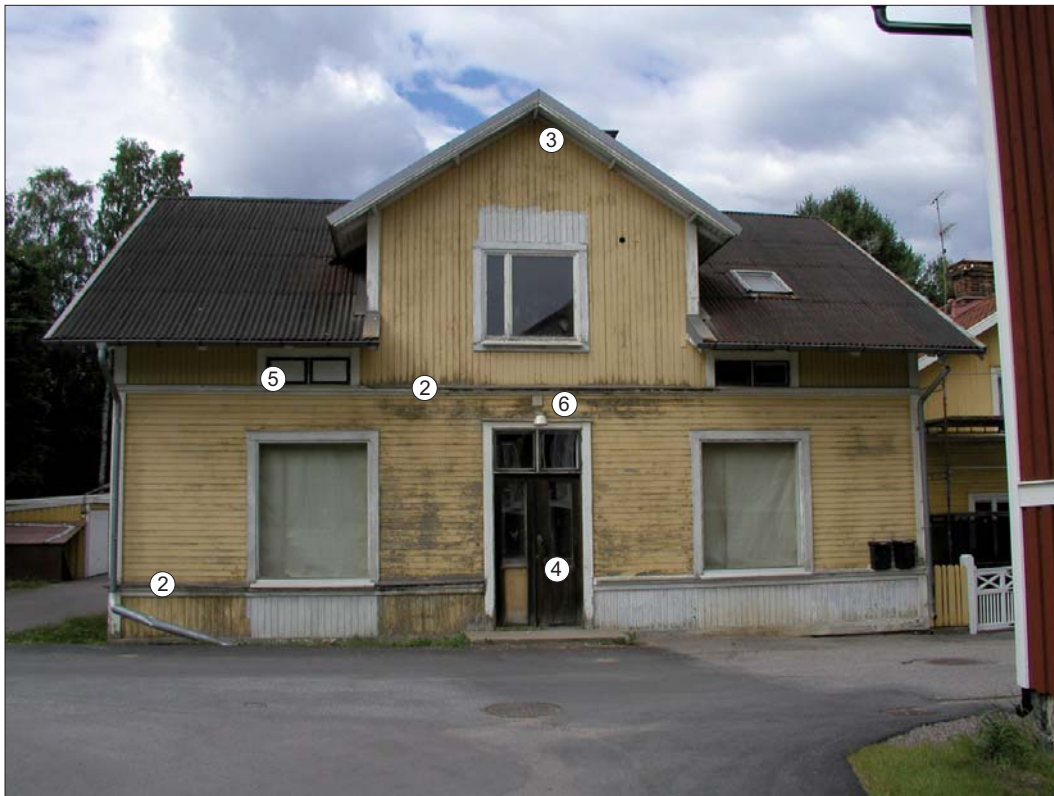
Bostadshuset uppfördes vid 1900-talets början men har fått en ändrad karaktär då de flesta fönster är bytta till tvåluftsfönster utan spröjs.

På gården finns även två uthus varav det ena innehåller ett garage. På en äldre grund, strax väster om huvudbyggnaden har nyligen uppförts en ny byggnad. Den nya byggnaden har anpassats till gårdens övriga äldre byggnader, bl.a. genom en smäcker takfot. De övriga uthusen har enkel karaktär med rödfärgade fasader. Portarna består av stående svartmålad panel. Taken är belagda med sinusprofilerad plåt och pannplåt. De enkla uthusbyggnaderna utgör en viktig del i gårdssupplevelsen.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Gjuten grund.	
2	Stomme/ Fasad	Liggande gulmålad fasspontpanel med vita släta hörn.	Tidstypisk färgsättning och formspråk.
3	Tak	Sadeltak belagt med röd tegelimiterande plåt. På verandan mot väster ligger ett grönmålat falsat plåttak. Mot väster finns en plåtklädd takkupa med välvt överstycke. Oputsad tegelskorsten med utkragat krön.	Tyvär förtar det otraditionella takmaterialet en stor del av byggnadens karaktär. Skorsten med tidstypisk form.
4	Portar/ Öppningar	Slät vit dubbelport med spröjsat fönsterparti vid verandan.	Sannolikt ursprunglig port. Karaktärsskapande för hela verandapartiet.
5	Fönster	Varierande; på verandan finns spröjsade fönster, övriga är tvåluftsfönster.	Verandan har sannolikt ursprungliga fönster, övriga fönster är tillkomna under mitten av 1900-talet.
6	Övrigt	Mot väster finns en glasveranda genom vilken man når huset.	En av byggnadens få bevarade kulturhistoriskt värdefulla detaljer.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden bör inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som panel och glasveranda ska underhållas och bevaras med traditionella material och metoder.
- Vid framtida takarbeten kan den tegelimiterande plåten med fördel bytas till ursprungligt takmaterial. Äldre foton kan ge värdefull information om tidigare utförande.
- Taket bör inte brytas upp med takkuper.
- Uthusen ska underhållas med traditionella material och metoder.

Staketgatan 6. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Ö5 Kvarteret Torget, Hofors 13:178

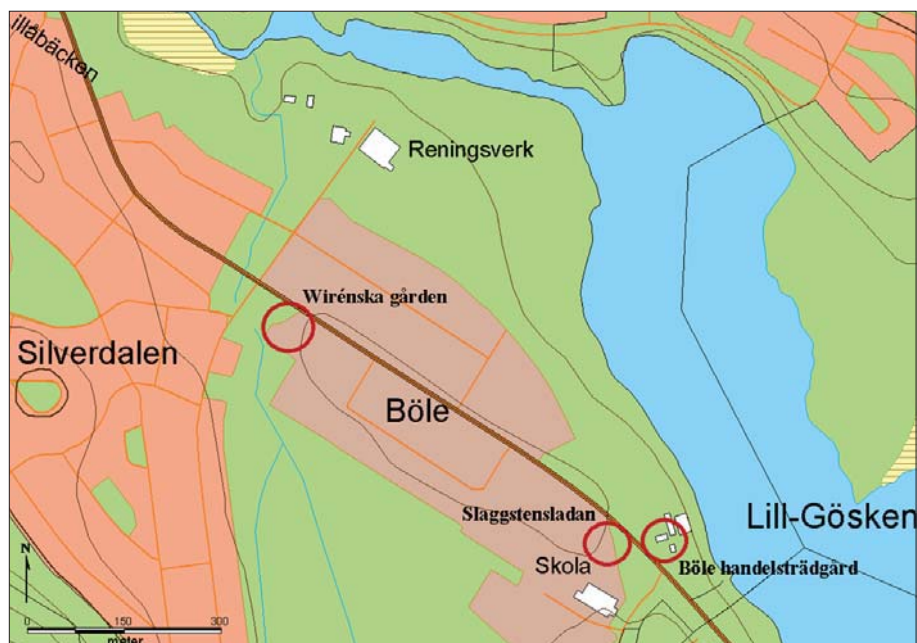
Staketgatan 6

Byggnaden är uppförd 1903 och har under åren nyttjats som affärs- och bostads-
hus och som sy- och vävstuga. Vid dokumentationstillfället föreföll byggnaden
stå öde. Trots att byggnaden är i stort behov av underhåll finns flera detaljer kvar
som vittnar om dess historia, som det stora taksprånget och skyltfönsterna.

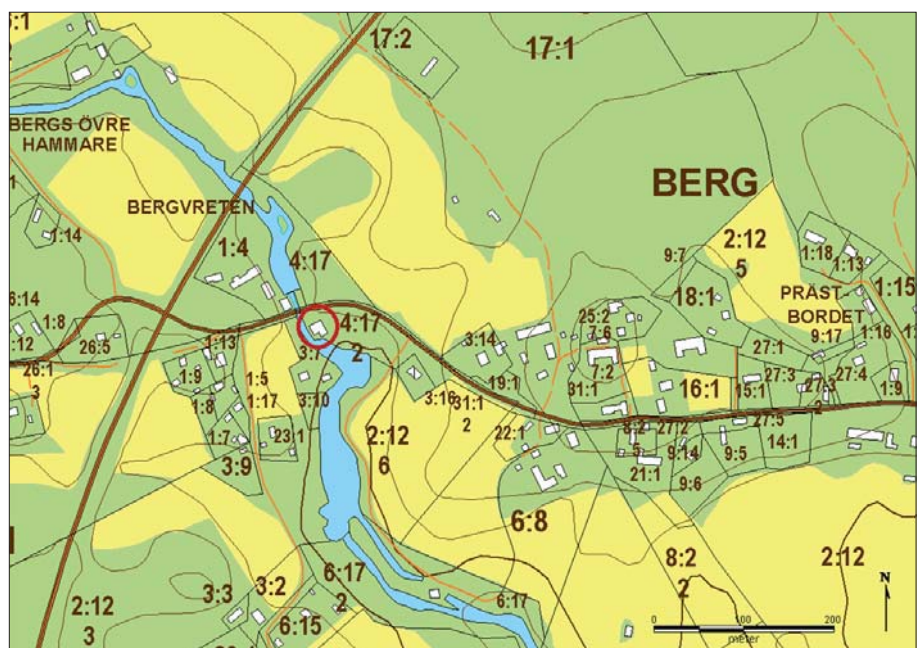
	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Stengrund.	Tidstypiskt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande gulmålad fasspont- panel med vitt listverk. Frontespis mot söder.	Tidstypisk utformning och färgsättning.
3	Tak	Sadeltak belagt med sinuskorugerad plåt. Murad skorsten med utkragat krön. Stort taksprång med synliga profilerade taktassar.	Tidstypisk form. Takmaterialet inte ursprungligt, men en äldre typ av takplåt.
4	Portar/ Öppningar	Lackad träport.	Porten är ev. tillkommen vid tiden då en affär etablerades i byggnaden.
5	Fönster	Asymmetriska fönster med vädringsdel. Överljus över entrédörren med två lufter. Stora enlufts-fönster i nedervåningen, det som tidigare hörde till affären.	Samtliga fönster utom överljuset är utbytta under 1900-talet.
6	Övrigt	Lampa över entrén.	Tidstypisk 1930-tal.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden bör inte rivas.
- Det är positivt om byggnadens affärskaraktär kan bevaras.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som panel, färgsättning och porten
bör bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
Färgsättningen bör behållas.
- Äldre fotografier kan fungera som förebilder då huset ska ställas i ordning.
- Vid framtida takarbeten kan den sinusprofilerade plåten med fördel bytas till
falsad plåt. Äldre foton kan vara värdefulla vid ett återskapande.

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

Utdrag ur digitala fastighetskartan.

BYGGNADER UTANFÖR HOFORS TÄTORT

Wirénska gården, Bergvisbo 1:153

Böle handelsträdgård, Böle 1:201

Slaggstenslada, Böle 1:1

Bergs kvarn, Berg 4:17

Torsåkersvägen 40

Torsåkersvägen 61

Torsåkersvägen

Bergbyvägen 47, Torsåker

Wirénska gården, mangårdsbyggnaden. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Wirénska gården uthus/garage. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Wirénska gården, Bergvisbo 1:153

Torsåkersvägen 40

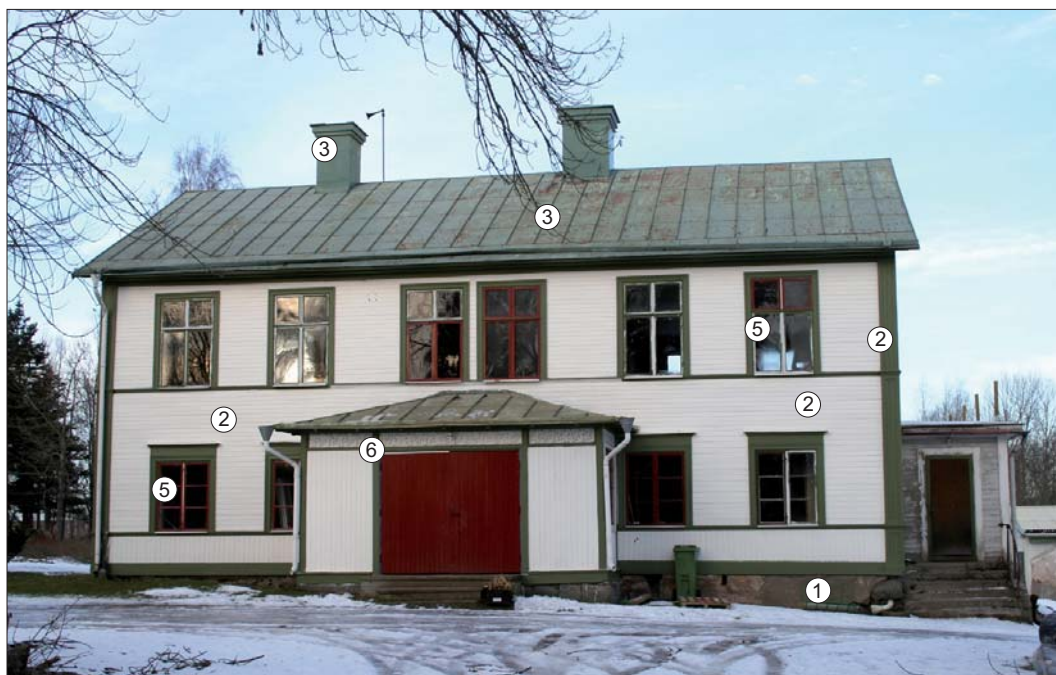
Wirénska gården är en bergsmansgård strax söder om Hofors tätort. Torsåkersvägen passerar gården bara några meter från mangårdsbyggnaden. Vägutbyggnader och etablering av ett industriområde har påtagligt ändrat landskapsbilden på platsen. Gården har t.ex. förlorat sina ekonomibyggnader som låg på andra sidan vägen. Mangårdsbyggnaden som uppfördes 1805 är en påkostad byggnad i två våningar med flackt valmat tak och med en planlösning som kallas symmetriskt dubbelradhus. Vid en omfattande renovering år 1911 tillkom bl.a. de sexdelade fönstren som finns idag. År 1996 restaurerades byggnaden med hjälp av byggnadsvårdsbidrag från länsstyrelsen.

Utöver mangårdsbyggnaden står på gården även ett större uthus/garage från 1900-talets början med fasader av stående rödfärgad panel, svarta träportar, ett småspröjsat fönster och tak av tvåkupigt lertegel. En enkel källarbyggnad och en äldre brunn kompletterar gårdsmiljön.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Stengrund av natursten.	Tidstypiskt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Timmerstomme, klädd med rödfärgad locklistpanel där panelbrädorna har fallande bredder. Även locklisternas bredd varierar. Fönsterfodren är profilerade och vitmålade.	Fasaderna har en tidstypisk och karaktäristisk utformning.
3	Tak	Flackt valmat tak täckt med svartmålad falsad plåt. På taket står två oputsade tegelskorstenar med utkragade krön. Takfoten är inklädd med profilerade brädor. Stuprör med skarpa vinklar.	Takplåten har sannolikt tillkommit i samband med renoveringen 1911. Många karaktärsskapande detaljer.
4	Portar/ Öppningar	Glasad trädörr som klätts med masonit. Svartmålad.	Dörren har sannolikt tillkommit 1911, masoniten vid 1900-talets mitt.
5	Fönster	Vitmålade sexdelade fönster med stående form. I takkupan ett mindre fönster med vinkelbruten överdel.	Har tillkommit i samband med renoveringen 1911.
6	Övrigt	En mindre glasveranda med valmat tak vid entrén.	Har tillkommit i samband med renoveringen 1911.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, (även variationerna i panelen), fönster, portar, takets form och material samt färgsättningen ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket får inte brytas upp med ytterligare takkupor.
- Uthusbyggnadens fasader i sin helhet, portar, fönster och tak är karaktärsskapande och ska därför bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Det redan kraftigt minskade gårdstunet får inte minskas ytterligare t.ex. i samband med vägutbyggnader eller nya industrietableringar.

Böle handelsträdgård, huvudbyggnaden. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Böle handelsträdgård, gårdshuset. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Böle 1:201, Böle handelsträdgård

Torsåkersvägen 61, två byggnader

Fastigheten som ursprungligen utgjorde gården Böle består av två byggnader, de är sannolikt uppförda omkring 1850 (huvudbyggnaden) och i början av 1900-talet (gårdshuset). Modernt för tiden var de mönster- och lövsågade detaljerna som främst finns på takfötter, konsoler, räcken, foder och lister. Båda byggnaderna har flera av dessa detaljer. De är välbevarade såväl till form som till karaktär, men okänsliga ingrepp har förvanskat bl.a. entrépartiet på huvudbyggnaden. Ingreppen härrör från tiden då byggnaderna användes som förråd av kommunen. Det finns även stora underhållsbehov. Invändigt finns flera fina detaljer bevarade, men mycket är slitet. Byggnaderna är väl synliga från Torsåkersvägen och har av den anledningen ett stort miljöskapande värde. Gårdens ekonomibyggnader har legat på andra sidan Torsåkersvägen. Av dessa återstår endast slaggstensladan.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Höga spritputsade stensocklar.	
2	Stomme/ Fasad	Stående och liggande fasspontpanel som indelas med profilerade lister. Ljus färgsättning.	Fint utformade detaljer. Fasaderna i behov av underhåll.
3	Tak	Sadeltak belagda med grön falsad plåt. Plåtinklädda skorstenar och oputsad tegelskorsten med utkragat krön. Öppet utkragat takfall med synliga profilerade takfötter.	Tidstypisk form och material. Taket i behov av underhåll.
4	Portar/ Öppningar	Släta. På huvudbyggnaden har dörrarna i verandapartiet ersatts med garageportar.	Okänsligt ingrepp som förvanskar byggnaden.
5	Fönster	Varierande. På huvudbyggnaden i bottenvåningen sexdelade, i övervåningen korspostfönster. Ospröjsade fönster i den senare tillkomna entrédelen. Gårdshuset har i bottenvåningen sexdelade fönster, i vindsvåningen niodelade samt mindre, liggande fönster.	Varierande fönsterformer är typiskt för snickarglädjearkitekturen.
6	Övrigt	Huvudbyggnaden har en veranda mot gården. Gårdshuset har en nätt förstukvist med snickarglädjesräcken.	Del av det tidstypiska formspråket. Verandan på huvudbyggnaden har dessvärre förvanskats då byggnaden fungerade som förråd.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader i sin helhet, fönster, färgsättning och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taken får inte brytas upp med takkupor.
- Äldre fotografier kan med fördel användas om man önskar återskapa verandapartiet på huvudbyggnaden.

Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Slaggstenslada, Böle 1:1

Torsåkersvägen

Byggnaden är belägen mitt emot Böle Handelsträdgård. Den har ursprungligen tillhört gården Böle och uppfördes omkring 1850 som en del i en ladugårdsanläggning. Senare har den använts som förråd. Trots byggnadens enkla funktion är fasaderna fint utformade med flera dekorativa detaljer i murverket av slaggsten. Byggnaden är välbevarad vilket ger den byggnads- och arkitekturhistoriska värden. Inte minst har byggnaden ett stort miljöskapande värde då den är väl synlig från vägen. Kopplingen till byggnaderna på handelsträdgården har däremot till stora delar gått förlorad på grund av den breda Torsåkersvägen som bildar en barriär.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Huggen granitsockel.	Tidstypiskt, traditionellt material.
2	Stomme/ Fasad	Slaggstensfasader med tegelomfattningar kring fönstren samt dekorationer i form av blinderingar, med synligt tegel, strax under takfoten. Rödslammad locklistpanel i gavelspetsarna.	Lokalt byggnadsmaterial och ambitiöst utformade fasader.
3	Tak	Sadeltak belagt med lertegel. Stort taksprång med synliga profilerade taksparrar.	Tidstypisk form och material. Dekorativa detaljer.
4	Portar/ Öppningar	Portar på den norra gaveln. Stående smal fasspontpanel.	
5	Fönster	Fönstren täckta med träluckor. Segmentbågiga öppningar.	Karaktärsskapande för hela byggnaden.
6	Övrigt	Frontespis med luckor ut mot vägen.	Karaktärsskapande för hela byggnaden.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaden får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasader till sin helhet och takets form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Taket får inte brytas upp med takkupor.

Bergs kvarn, kvarnen. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Bergs kvarn, kraftstationen. Karaktärsskapande arkitekturelement markerade.

Bergs kvarn, Berg 4:7

Bergbyvägen 47, Torsåker, Kvarn och kraftstation

Kvarnen i Berg uppfördes 1870 i tre våningar och med fasader av rödfärgad locklistpanel. Den maskinella utrustningen som sannolikt är från 1920-talet är bevarad i byggnaden. Byggnaden har en välbevarad äldre karaktär, även om vissa fönster och portar inte är ursprungliga. Kvarnen som var i bruk till slutet av 1970-talet restaurerades 1995. Söder om kvarnbyggnaden står en borgliknande kraftstation från 1921, med nationalromantiskt formspråk och med fasader av oputsad betongsten.

	Beskrivning av byggnadsdel		Bedömning
1	Grund	Kvarnen står på grundstenar, grunden är delvis förstärkt med betong: kraftstationen har grund av betong.	
2	Stomme/ Fasad	Kvarnen har fasader av rödfärgad locklistpanel. Listverket av snickarglädjesstil är vitmålat. Kraftstationen har fasader av oputsad betongsten. Fogarna är rödfärgade. Gavlarna, takfoten samt fönster- och portöppningarna är markerade genom mönstermurning.	Fasaderna och listverket har en tidstypisk utformning. Kraftstationen är byggd av ett för tiden modernt byggmaterial, betongsten. Detta manifesteras av den oputsade fasaden. Formspråket är dock nationalromantiskt.
3	Tak	Kvarnen har ett sadeltak täckt med pannplåt. Taksprånget är stort och taksparrarna figursågade. Kraftstationen har ett brant sadeltak utan taksprång, med takgesims. Taket är täckt med falsad plåt.	Tidstypisk form och material bortsett från pannplåten som dock är ett äldre takmaterial och passar för enklare byggnader på landsbygden. Många dekorativa detaljer.
4	Portar/ Öppningar	Kvarnens huvudingång har ljust ockragula träportar med stående panel och glas i övre delen. I bottenvåningen ljust ockragula, enkla portar klädda med skivmaterial. Även en enkel rödfärgad träport. Kraftstationen har mörkbruna träportar med snedställd panel. Segmentbågig öppning med småspröjsat överljusfönster.	Kvarn: Huvudingångens portar härrör från 1900-talets mitt. Kraftstation: Portarna är sannolikt ursprungliga, en viktig karaktärsskapande element.
5	Fönster	Kvarn: vitmålade fönster med varierande form, storlek och spröjsning. Dock mest småspröjsade. Kraftstation: Bruna, småspröjsade fönster. Ett stort segmentbågigt i bottenvåningen, små rundbågiga i övervåningen.	Kvarnen har ursprungligen haft kryssspröjsade fönster. Kraftstationen har ursprungliga, karaktärsskapande fönster.
6	Övrigt	Kvarnen har en liten frontespis vid huvudingången. Till huvudingången leder en körbana som vilar på ett brofäste av natursten. En trätub leder vattnet till anläggningen. Bevarade isolatorer på kraftstationsbyggnaden.	Karaktärsskapande detaljer, viktiga för helheten.

Råd och riktlinjer för att bibehålla byggnadens karaktär

- Byggnaderna får inte rivas eller byggas till.
- De karaktärsskapande arkitekturelementen som fasaderna i sin helhet, fönster, portar, färgsättning samt takens form och material ska bevaras och underhållas med traditionella material och metoder.
- Vattentuben, bron och andra byggnadsdelar som härrör från byggnadernas användning är viktiga karaktärsskapande element som behövs för förståelsen av helhetsmiljön.

BILAGA 1

BEBYGGELSEUTVECKLINGEN I HOFORS

(från rapporten 1991:12)

Hofors är en produkt av järnbruket. Under 1900-talets början dominerades samhället totalt av bruket, som fram till 1950-talet var den största byggherren i Hofors. Man byggde förutom industrilokaler även bostäder till arbetare och tjänstemän, sjukstuga, idrottsanläggningar mm. Eldistribution, vatten- och avloppsledningar och gator sköttes av bruket fram till 1940-talet. Man ansvarade även för brandkåren ända fram till 1969. Under senare delen av 1900-talet har kommunens uppgifter och åtaganden ökat kraftigt. Bland annat har kommunen varit en stor bostadsbyggare genom Stiftelsen Hoforshus. Fram till 1980-talet ägde bruket många fastigheter, framförallt bostadshus, utanför själva industriområdet, men sedan dess har en stor del av dessa fastigheter sålts. Köparna har dels varit privatpersoner dels har Stiftelsen Hoforshus köpt upp mycket.

Centrum i Hofors har under senare delen av 1900-talet förskjutits söderut. Att den norra delen tidigare var mer betydelsefull märks bl a genom att Kyrkskolan, 1906- och 1913 års skola, ligger i denna del av samhället. Kyrkskolan är en av Hofors främsta arkitektoniska skapelser. Den ritades av bröderna Axel och Hjalmar Kumlien och stod helt klar 1894. Bröderna är några av de mest framträdande arkitekterna i Sverige under 1800-talets andra hälft. De är framförallt sjukhusarkitekter, men har också ritat Järnkontorets huvudbyggnad vid Kungsträdgården, Grand Hotell m fl byggnader i Stockholm.

I området kring Staketgatan låg tidigare många hus med affärer i bottenvåningen, byggda kring sekelskiftet. Dessa försvann när man byggde ut centrum i kvarteret Muraren (Skolgatan, Centralgatan). Att området kring Staketgatan var ett område i förvandling kring år 1900 märks också på de frikyrkor som ligger i dess närhet. Den äldsta av frikyrkobyggnaderna är missionskyrkan på Kapellgatan. Den uppfördes 1878, och byggdes ut strax före sekelskiftet. Baptistkyrkan på Hantverkargatan invigdes år 1900, och Frälsningsarméns lokaler på nuvarande Armégatan var klara samma år.

Att centrum under 1900-talet förskjutits åt söder beror på att Hofors har expanderat mot söder och väster. Från 1920-talet sker en utbyggnad av egnahemsområden i Hofors. Egnahemsområden växer fram i Övre och Nedre Hofors i Born, Lillån, Silverdalen och Strandaren. Egnahemsområdet i Nedre Hofors ligger inom det inventerade området. Det ligger mellan nuvarande Faluvägen och Skolgatan och var vid 1920-talets början endast skogsmark. Omkring 1923 byggdes de första husen i området och ett av de tidigaste är Hofors 6:32 på Brännkärrsgatan 9 i kvarteret Kronan. Det är ett 1 ½-planshus med röd, liggande och stående fasspontpanel och brutet sadeltak med tvåkupigt tegel. Fönstren är sexdelade och vitmålade och på gården finns ett typiskt uthus från samma tid. De flesta husen i området är från 1930-talet och omkring 1940 är området färdigbyggt.

Det är två typer av hus som dominerar området. Dels är det trähus med rektangulära planer. De är i 1 ½ plan och har sadeltak, som ibland är brutna och täckta med tegel. De flesta har från början haft smala locklistpaneler. Fönstren ligger i liv med fasaden och är för det mesta perspektivfönster med mittpost. Tvåkulörsfärgsättning var regel och ofta var fasaderna ljusa. Dels är det mer renodlade funkishus i två våningar med i det närmaste kvadratisk plan. Husen är byggda i betong, konststen eller trä. Typisk för dem är släpputsfasaderna och de flacka taken, som oftast är täckta med falsad plåt. Fasaderna är helt släta och fönstren,

som ligger i liv med väggen, är perspektivfönster med mittpost. Färgsättningen av fasaderna var ljus, grå eller beige.

Idag är de flesta husen förändrade på ett eller annat sätt. Det vanligaste är att man bytt fasadfärg. Men det är också vanligt att man gjort större ingrepp – man har byggt till huset, förändrat entrépartiet, bytt dörrar, byggt till stora altaner, bytt fönster till stora perspektivfönster eller bytt takmaterial. Under 1950-talet var det vanligt att man klädde om husen med eternitplattor, senare har mexitegel och plåt använts som fasadmaterial. Fasadbyten har ofta skett vid tilläggsisolering och då har husens ursprungliga utseende gått förlorat. Inom området finns dock flera välbevarade hus, som visar hur man byggde och utformade husen när området tillkom. Ett bra exempel på trähus med den typiska locklistpanelen och sadeltaket är Hofors 5:41 på Eriksgatan 11 i kvarteret Lyktan. Ett bra exempel på traditionellt småhusbyggande i funktionalistisk stil är Hofors 4:45 i korsningen Vintergatan/Brännkärrsgatan i kvarteret Barken. Huset som har ljus slätputsfasad har fönsterband med treluftsfönster, men också vanliga perspektivfönster med mittpost (tvåluftsfönster). Taket är flackt med röd, falsad plåt. Hängrännorna löper efter hela takfoten och de två stuprören med skarpa vinklar sitter i hörnen på en och samma sida av huset.

Under 1950-talet blev kommunen genom Stiftelsen Hoforshus den dominerande byggherren vad beträffar hyreslägenheter. Inom inventeringsområdet finns flera av dem. I kvarteret Gärdet uppfördes tre bostadshus efter Faluvägen, åren 1956–57. I kvarteret Gjutaren revs arbetarkasernerna för att lämna plats åt tre fyråriga gårdar, som uppfördes åren 1958–61. Efter Centralgatan och Hantverkargatan uppfördes tre affärs- och bostadshus. I kvarteret Svarvaren hade folkbiblioteket sina lokaler. Hyreshuset i kvarteret Köpmannen är Hofors enda loftgångshus.

Bevarandeområde A

Bevarandeområdet sträcker sig från Hamnardammen i norr till det före detta mejeriet vid Hantverkargatan. Området genomskärs av kanalen (grävd 1871–78) och är om sommaren lummigt och grönt. Husen ligger relativt glest för att vara inom tätbebyggt område. Området karaktäriseras av bebyggelse från 1800-talets andra hälft och sekelskiftet. En stor del av byggnaderna har varit eller är förknippade med Hofors bruk.

Mitt i området, på kanalens västra sida, står kornskruven. Den restes på annan plats 1860, men flyttades till sitt nuvarande läge 1960 efter att i flera år varit nedmonterad. Kornskruven användes tidigare som sädesmagasin, men är idag museum. Byggnaden är timrad och vilar på stengrund.

Det före detta mejeriet på Hantverkargatan är ett slaggstenshus med brun spritputs. På taket låg det tidigare spån, men idag är det tvåkupigt tegel. I den södra delen av huset låg mejeriet medan det i den norra delen låg en smedja. Mejeriet lades ner under andra världskriget. Senare har det varit ett rörmokeri i huset. Sedan 1977 har pensionärerna (PRO) haft snickeriverkstad i husets södra del. Lite norr om mejeriet ligger en före detta likbod. Det är också ett slaggstenshus, men det har brun slätputs. Slaggstenshus och slaggstensgrunder till hus är karaktäristiskt för husen i Hofors från 1800-talet och början av 1900-talet.

Kvarteret Mejeriet består av åtta bebyggda tomter, där de äldsta är från sekelskiftet eller äldre. Kanalgatan 5 är en före detta förmansbostad för två familjer. Här bodde stallkarlen, som ansvarade för brukets hästar och ladugårdskarlen, som ansvarade för brukets kreatur. Huset, som har liggande- och stående pärlspontpanel har sexdelade fönster och vackra träkonsoler vid takfoten. Till huset hör ett uthus, med faluröd slät panel, som delas med grannfastigheten.

Kanalgatan 9, Hofors 11:166, är ett 1 ½-planshus med liggande- och stående fasspontpanel med en envånings tillbyggnad mot norr. På gården finns ett

mindre uthus, som enligt hyresgästen tidigare inrymt Hofors första affär.

Kanalgatan 11, Hofors 11:75, är ett brunt hus med slätputs. Det är byggt som läkarvilla på 1920-talet. Tomten sträckte sig tidigare bort till Källgatan, men är idag avstyckad. På den avstyckade tomten ligger sedan 1974 en vit mexitegelvilla i ett plan.

Söder om mexitegelvillan ligger två hus, som tidigare var arbetarbostäder. De är byggda kring sekelskiftet och har slaggstensgrunder. Båda husen har faluröd locklistpanel och stora uthus i faluröd panel.

I kvarteret Dalen kunde livet både sluta och börja för Hoforsbon. I kvarteret fanns nämligen ålderdomshem, pensionärsbostäder och förlossningshem. Förlossningshemmet, som var klart 1929 byggdes i den norra delen av kvarteret i närheten av Hofors bruks sjukstuga. Det var barnbördshus till 1975–76. Senare har musikskolan varit i huset. Idag är det föreningslokaler. Söder om det före detta förlossningshemmet låg ålderdomshemmet Skogtomta. Huset har en mörk locklistpanel och är utformad i 1920-tals klassicistisk stil med pilastrar och andra dekorativa element. Av de pensionärsbostäder, som byggdes i kvarteret mellan 1932 och 1947 finns idag endast ett kvar. Det har en enklare utformning än Skogtomta. Det har en vanlig locklistpanel avfärgad i en ljus, gul kulör.

I kvarteret Hälsan ligger flera byggnader som intimt hör ihop med Hofors historia. Hofors första sjukstuga låg på nuvarande Bruksvägen 1. Kommunen köpte den gamla sjukstugan och byggde om till apotek med bostad till apotekaren på övervåningen 1932–33. Apoteket låg här fram till 1973. Idag är hela huset bostadshus.

Bruksvägen 3 är en stor byggnad med en lång och mångskiftande historia. Det är ett slaggstenshus med spritputsfasad, som byggdes i flera etapper mellan 1856 och 1917. Den äldsta delen är den södra vinkelbyggnaden, som byggdes som gjuteri. Ganska snart byggde man till gjuteriet med en lång byggnadskropp i nordsydlig riktning där det var en mekanisk verkstad. År 1891 förlängdes byggnaden söderut genom att en modellverkstad tillfogades. En tidigare modellverkstad låg i en numera riven byggnad parallellt med Bruksvägen. Samma år byggdes även huset till i vinkel i den norra delen av den mekaniska verkstaden. Den delen kom att inrymma klensmedjan. Huset fick sin nuvarande form 1917 genom att den norra vinkelbyggnaden förlängdes ytterligare mot öster för att ge plats åt ett plåtslageri. Denna vinkelbyggnad byggdes om invändigt 1926 till ett varmbadhus med simhall. Varmbadhuset låg här till 1968 då den nya simhallen var färdig. I gjuteridelen låg det från 1931 en tvättinrättning och i verkstadens norra del tillkom en ång- och värmecentral samt ett vattenreningsverk för Hofors samhälle. I varmbadsavdelningen är det idag vårdcentral för Hofors bruk. Huset har också inrymt en tennishall.

Vid Hamnardammens strand ligger en före detta mjölnarbostad. Huset har en gul, liggande fasspontpanel. Under takfoten sitter stående slät panel som nertill är dekorativt utformad. De stora fönstren på långsidorna är sexdelade medan ytterdörrens sidofönster har diagonala spröjsar som bildar ett gallerverk. Fönsterfodren är arbetade och går i hörnen över varandra och bildar pilar eller tappar. Huset är markerat på 1878 års karta, men kan vara betydligt äldre. På 1794 års karta är mjölnarbostaden markerad på samma plats, men det nuvarande huset är troligen byggt senare, möjligtvis med delar från det äldre huset. Panel och fönster är från 1800-talets andra hälft.

Mitt i området, strax norr om Kornskruven, ligger en före detta läkarvilla från mitten av 1800-talet. Huset ligger vackert och avskilt. Kanalen flyter genom tomtens västra del. Huset, som är timrat, har stående- och liggande fasspontpanel målad i en kraftig gul färg och har renoverats under 1990, då man ytterligare glasade in verandan och bytte ut det traditionella takmaterialet mot tegeli-

imiterande plåt. Huset är mest känt genom att det är Kerstin Hesselgrens födelse- och barndomshem.

Bevarandeområde B

När SKF år 1916 övertog Hofors bruk engagerades stockholmsarkitekten Cyrillus Johansson för att rita arbetar- och förmansbostäder. De första hus som uppfördes av honom var de två sista arbetarkasernerna i Hofors. De ligger på nuvarande Synargatan 9 och Storgatan 34. De liknar både till planlösning och till exteriör de närmast föregående kasernerna (Synargatan 3–7), men skiljer sig åt i formspråket. Johanssons arbetarbostäder uppvisar modernare former genom att tak, gavlar och förstukvistar utfördes i nyklassicistisk stil, medan färgsättning och fönstertyp var i nationalromantisk stil. Husen är tillkomna i brytningen mellan den nationalromantiska stilperioden och det som senare skulle kallas 20-talsklassicismen.

Det stora kasernbyggandet hade börjat i Hofors på 1870-talet och under 40 års tid byggde bruket stora arbetarkaserner i regelbundna rader med odlingslotter. Fram till 1901 byggdes 25 tvåvåningshus med åtta till 16 lägenheter i varje. Av dessa hus finns i dag endast två kvar (Storgatan 13 och 15), varav det ena är hembygdsgård. Husen är byggda i timmer, som senare har brädfodrats med locklistpanel, och vilar på en slaggstensgrund. Den nuvarande hembygdsgården hade åtta enrumslägenheter, s k spisrum, samt fyra lägenheter på ett rum och kök. Från 1910 till 1917 byggdes 20 något mindre hus i 1 ½-plan med åtta till tolv lägenheter i varje. Husen är byggda i resvirke och har senare klätts med locklistpanel eller i något enstaka fall reveterats. Av de fem kasernerna som finns kvar från denna tid är Cyrillus Johanssons hus på Storgatan 34 ”Snålbo” det bäst bevarade. Detta gäller både planlösning, exteriör samt gårdsmiljö. Denna tomt är den enda som har uthusen bevarade. Karaktäristiskt är det före detta avträdet med sitt säteritak. Mellan bostadshuset och uthusen fanns det tidigare odlingslotter, där man odlade grönsaker till hushållet. Kasernerna som uppfördes på 1910-talet fick en mer privat prägel än de tidigare kasernerna genom att bostäderna på bottenvåningen fick egna ingångar och farstukvistar.

Denna privatisering av boendet utvecklas av Cyrillus Johansson i hans stora projekt för Hofors: de trettiofem arbetar- och tjänstemannabostäderna runt Östra och Västra Parkgatan, Bergsgatan och Skolgatan. Arbetarbostäderna är i två våningar och det bodde fyra familjer i dem. De är mycket lika varandra genom sin storlek och det gemensamma formspråket. De är ändå varierande genom att hälften av dem har gavelsidan vänd mot gatan och fönstren koncentrerade till den sidan medan ingångarna ligger på långsidan. Den andra hälften har långsidan och fönstren mot gatan, medan farstukvistarna är placerade på gavelsidan.

Tjänstemannabostäderna, som är i 1 ½-plan, har en mer rektangulär form, och beboddes av två familjer. Ingångarna ligger för det mesta på kortsidan med köksingången på långsidan mot gården. Husen ritades 1916 men uppfördes 1918 till 1921. De först byggda var de på Bergsgatan. De har en helt annan karaktär än husen på Synargatan 7/Storgatan 34, trots att de är ritade samma år och trots att de började uppföras endast ett år efter kasernerna. I husen på Synargatan 7/Storgatan 34 ansluter Cyrillus till de tidigare uppförda kasernerna. I de på Bergsgatan framstår han som en individuell arkitekt samtidigt som tanken på det egna hemmet och en ökad social standard här framträder klarare. Lägenheterna var fortfarande på ett rum och kök, men spisrummen var borta och man bodde färre i varje hus. Även det arkitektoniska formspråket skiljer husen åt. Medan kasernerna är en blandning av nationalromantik och nyklassicism, är de nyuppförda husen mer renodlat 20-talsklassicistiska. Till likheterna hör farstukvistarna med sina träkolonner (farstukvisträckena är dock annorlunda) och hörnmarkeringarna i vit slätputs eller vit, slät panel, som tillsammans med den omvikta

takfoten bildar en pilaster. Däremot skiljer sig husen vad gäller fönster och tak. Husen runt Bergsgatan har de för 1920-talet så typiska sexdelade fönsterrutorna, som går tillbaka till nyklassicismen runt 1800. Artonhundratalets nyklassicism hade också en förkärlek för rundfönster. Sådana finner vi i arbetarbostädernas gavelrösten. Arbetarkasernerna har vanliga sadeltak, som bryts i frontespiserna. De senare arbetarbostäderna och tjänstemannabostäderna har brutna sadeltak som var vanliga på 1920-talet.

Husen är byggda i trä, cirka hälften har stående locklistpanel medan andra hälften har reveterats, och vilar på slaggstensgrunder. Flera av slaggstensgrunderna har under senare år byggts om med cement och betong, så att man inte längre ser att kärnan är av slaggsten. De flesta husen har på ett eller annat sätt förändrats under de sista trettio åren. Det vanligaste är att man byggt nya farstukvistar och bytt ut träkolonnerna mot järnpelare. Stora förändringar har skett på husen vid Östra och Västra Parkgatan mitt emot kvarteret Kilen. Där har husen byggts ihop till kedjehus genom kallgarage och farstukvistarna är helt inbyggda. De bäst bevarade husen ligger i början av Östra Parkgatan (1, 3 och 2, 4).

Trots att vissa hus genomgått stora ombyggnader är förändringarna inte större än att hela området bildar en homogen miljö, som ur ett arkitektur- och bebyggelsehistoriskt perspektiv utgör en värdefull miljö. Till detta bidrar också de björkplanteringar, som kantar gatorna, bl a på Östra Parkgatan och Bergsgatan.

Mitt emot kasernerna på Synargatan ligger fyra hyreshus uppförda av SKF år 1952. De är ritade av stadsarkitekten i Hofors och Storvik, Sten Dahlén, och är Hofors första prefabricerade hyreshus och byggda i lättbetong. Mot Synargatan är husen i två våningar, medan de mot gården har varierande vånings- och takhöjd. Fasaden är samtidigt mer omväxlande mot gården genom att ”franska” balkonger och arkitektritade blomsterlådor livar upp. Framsidans fasad är nästan helt oartikulerad. Husen har lägenheter på ett och två rum och kök.

Högtomtskolan, uppförd 1929–30, har en brun släpputsfasad på tegelstomme. Huvudbyggnaden är uppförd i en enkel 20-tals klassicistisk stil med markerade frontoner på gavlarna och en pelargång med toscanska kolonner mellan gymnastiksalen och skolbyggnaden. Gymnastiksalen, som har faluröd lockpanel, har under senare år tillbyggts mot Skolgatan.

I den norra delen av bevarandeområdet, på Armégatan, ligger två fastigheter från sekelskiftet. På Armégatan 8 har Frälsningsarmén sina lokaler. Kåren startade sin verksamhet i Hofors 1899 och började redan samma år uppföra sitt nuvarande hus. Det är av timmer och har liggande och stående fasspontpanel. Samlingssalen ligger i byggnadskroppen med gaveln mot gatan, medan det i den tvärställda byggnadskroppen finns en mindre lägenhet på övervåningen. På den norra gaveländan har man satt ny panel.

Mitt över gatan ligger ett större trähus med liggande- och stående fasspontpanel. Fram till 1970 låg pensionat Gillestugan här. Huset är välbevarat både till exteriör och interiör. Pensionatets matsal och sovrummen på övervåningen står i det närmaste orörda och i hallen finns pärlspontpaneler och flera rum har kakelugnar kvar. Fastigheten, med sin delvis bevarade uthuslänga, är ett fint exempel på den bebyggelse som var allmän i denna del av Hofors kring sekelskiftet. Uthuslängan hade tidigare en ladugårdsdel.

Wirenska gården

Wirenska gården är en bergsmansgård från 1805. Den renoverades 1911, men har sin huvudkaraktär kvar från 1805. Den är i två våningar och har en glasad farstukvist. Huset är timrat och klätt med äldre locklistpanel fastspikad med handsmidd spik. På taket ligger omålade falsade plåtar. På gården finns ett uthus, en källare och en stensatt brunn. Till gården fanns det förr en ladugård. Den låg

på andra sidan av den idag utbyggda Torsåkersvägen. Den gamla planlösningen är på nedervåningen oförändrad. Planlösningen liknar här den sexdelade planen, men istället för ett stort rum (sal) kantat av två mindre rum har Wirenska gården två stora rum på var sin sida om ett mindre. Planlösningen är lika på över- och nedervåning (symmetrisk dubbelradhus), men före 1911 var det troligtvis ett stort genomgående rum på var sida om hallen på den övre våningen. Det som idag är kök, rum och mellanliggande garderober, var förr ett stort rum. Övervåningens planlösning påminde om parstugans, fast i stort format, och denna våning hade en starkt representativ funktion. Huset har invändigt fina pärlspontspaneler och äldre dörrar av halvfransk fason. De flesta dörrfodren är, liksom dörrarna, från 1805. Både dörrar och paneler är vackert ådringsmålade. Många dörrar har äldre handsmidda kammarlås varav några är infällda. Det finns tre järnspisar i huset, två kakelugnar (varav den ena är från 1805), en kamin och en öppen spis. Snedskåpet i den nedre hallen och i köket är från 1805, medan övriga garderober är från 1911. Fönstren byttes 1911. Av de äldre, spårfalsade fönstren finns flera kvar på vinden samt i glasverandan, som tillkom samma år man bytte fönster. Genom Torsåkersvägens breddning ligger husets nordöstra hörn nästan ute i vägen. Området kring Wirenska gården har sedan 1953, enligt byggnadsplanen, varit reserverad för småindustri. Sedan 1970 har en omfattande nyetablering ägt rum i området. Det gör att bergsmansgårdens omgivningar och miljö radikalt har förändrats. Trots detta är Wirenska gården, Bergvisbo 1:153, en sällsynt välbevarad bergsmansgård både vad gäller exteriör och interiör, som det är angeläget att bevara och vårda.

Bergskvarn

Bergskvarn i Bergs by ligger inom riksintresseområde i Torsåker centralbygd. Kvarnen byggdes ca 1870 vid Hoån intill vägen till Torsåker kyrkby. Kvarnen har faluröd locklistpanel och vita diagonalspröjsade fönster. De flesta är idag förspikade. Kvarnen var i bruk till slutet av 1970-talet och maskineriet, som står kvar i byggnaden, är troligen från 1920-talet. De två övre våningarna är välbevarade, medan bottenvåningen är i sämre skick. Golvet är trasigt på flera ställen och det börja gå röta i några av de bärande stolparna. Kvarnen utgör ett viktigt miljöinslag i Berg, och är viktig för att förståelsen och upplevelsen av Berg som en jordbruksbygd inte skall reduceras.

BILAGA 2

Plan- och bygglagen

3 Kap. Krav på byggnader m.m.

Byggnader

1 § Byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Byggnader skall ha en yttre form och färg som är estetiskt tilltalande, lämplig för byggnaderna som sådana och som ger en god helhetsverkan. Lag (1998:805).

2 § Byggnader skall placeras och utformas så att de eller deras avsedda användning inte inverkar menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medför fara eller betydande olägenheter för omgivningen. Inverkan på grundvattnet som kan vara skadlig för omgivningen skall begränsas. I fråga om byggnader som skall placeras under markytan skall dessutom i skälighetsomfattning beaktas att användningen av marken över byggnaderna inte försvåras.

3 § Byggnader skall uppfylla de krav som anges i 2 och 2 a §§ lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. i den utsträckning som följer av föreskrifter utfärdade med stöd av 21 § den lagen. Lag (1999:367).

10 § Ändringar av en byggnad skall utföras varsamt så att byggnadens karaktärsdrag beaktas och dess byggnadstekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden tas till vara. Lag (1998:805).

11 § I fråga om byggnadsåtgärder som får vidtas utan byggnadsmålan skall 1, 2 och 10 §§ tillämpas i den utsträckning som kan krävas med hänsyn till åtgärdens art och omfattning. Lag (1994:852).

12 § Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kultur- historisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas.

13 § Byggnaders yttre skall hållas i vårdat skick. Underhållet skall anpassas till byggnadens värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig och konstnärlig synpunkt samt till omgivningens karaktär.

Byggnader som avses i 12 § skall underhållas så att deras särart bevaras. Lag (1994:852).

Andra anläggningar än byggnader

14 § I fråga om anläggningar som anges i 8 kap. 2 § första stycket skall föreskrifterna i 1-3 och 10-13 §§ om byggnader tillämpas.

I fråga om sådana skyltar och ljusanordningar som omfattas av krav på bygglov skall föreskrifterna i 1 och 2 §§ om byggnader tillämpas. Lag (1995:1197).

Tomter, allmänna platser m.m.

15 § Tomter som tas i anspråk för bebyggelse skall anordnas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- eller landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Dessutom skall tillses att

1. naturförutsättningarna så långt möjligt tas till vara,
2. betydande olägenheter för omgivningen inte uppkommer,
3. risken för olycksfall begränsas och betydande olägenheter för trafiken inte uppkommer,
4. det finns en lämpligt belägen utfart eller annan utgång från tomten samt anordningar som medger nödvändiga transporter och tillgodoser kravet på

framkomlighet för utryckningsfordon till och från bebyggelsen på tomten,
5. tomten, om det inte är obefogat med hänsyn till terrängen och förhållandena i övrigt, kan användas av personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga,
6. lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon i skälig utsträckning anordnas på tomten eller i närheten av denna.

Om tomter tas i anspråk för bebyggelse som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för barnstuga, skola eller annan jämförlig verksamhet, skall det finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse på tomten eller på utrymmen i närheten av denna.

Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att anordna både parkering och friyta, skall i första hand friyta anordnas.

16 § På bebyggda tomter får bestämmelserna i 15 § första stycket 6 samt andra och tredje styckena tillämpas i skälig utsträckning.

Vid sådan ändring av en byggnad för vilken bygganmälan krävs skall tomten anordnas så att den uppfyller kraven i 15 § i den utsträckning som efter omständigheterna kan krävas med hänsyn till kostnaderna för arbetet och tomtens särskilda egenskaper. Lag (1994:852).

17 § Tomter skall, oavsett om de har tagits i anspråk för bebyggelse eller inte, hållas i vårdat skick. De skall skötas så att betydande olägenheter för omgivningen och för trafiken inte uppkommer och så att risken för olycksfall begränsas. Byggnadsnämnden kan besluta att plantering skall utföras och att befintlig växtlighet skall bevaras.

Tomter, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, får inte förvanskas i de avseenden de omfattas av skyddsbestämmelser i en detaljplan eller i områdesbestämmelser.

Anordningar som har tillkommit för att uppfylla kraven i 15 § skall hållas i stand i skälig utsträckning.

Lekplatser och fasta anordningar på lekplatser skall underhållas så att risken för olycksfall begränsas. Lag (1995:1197).

18 § I fråga om allmänna platser och områden för andra anläggningar än byggnader skall vad som föreskrivs om tomter i 17 § andra stycket alltid tillämpas samt vad som föreskrivs i 15 och 16 §§ och i 17 § första, tredje och fjärde styckena tillämpas i skälig utsträckning.

Sådana platser och områden skall dock alltid uppfylla kravet i 15 § första stycket 5 på användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga i den utsträckning som följer av föreskrifter meddelade med stöd av denna lag. Lag (2001:146).

LÄNSMUSEET GÄVLEBORG

Box 746, 801 28 Gävle 026-65 56 00
Museet: S Strandg 20 Fogden: Styrmansg 4
www.lansmuseetgavleborg.se